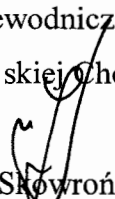

UCHWAŁA NR XXVI/110/08
RADY MIEJSKIEJ CHOJNOWA
z dnia 26 czerwca 2008r.

w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Chojnowa na lata 2008-2013

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 ze zm.), Rada Miejska Chojnowa uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2008-2013, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnowa.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Chojnowa

Jan Skowroński

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA CHOJNÓW
NA LATA 2008-2013**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	6
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	7
1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	9
1.3. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	12
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	21
2.1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	22
2.2. DEMOGRAFIA.....	23
2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	26
2.4. KWESTIA DZIECKA.....	36
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	40
2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ	46
2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI.....	49
2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	50
2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA	54
2.10. ANALIZA SWOT	61
2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	69
2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	74
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	76
3.1. MISJA.....	77
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	79
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	92
4. UWAGI KOŃCOWE.....	99

WPROWADZENIE

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy. W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnów na lata 2008-2013 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej. Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu – są w niej przedstawione: aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, oraz analiza dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować strategia.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę miasta, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej jej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych miasta, opartą na badaniu źródeł zastanych oraz analizie specjalnie

skonstruowanych do tego celu ankiet i wywiadów. Diagnoza obejmuje następujące kwestie:

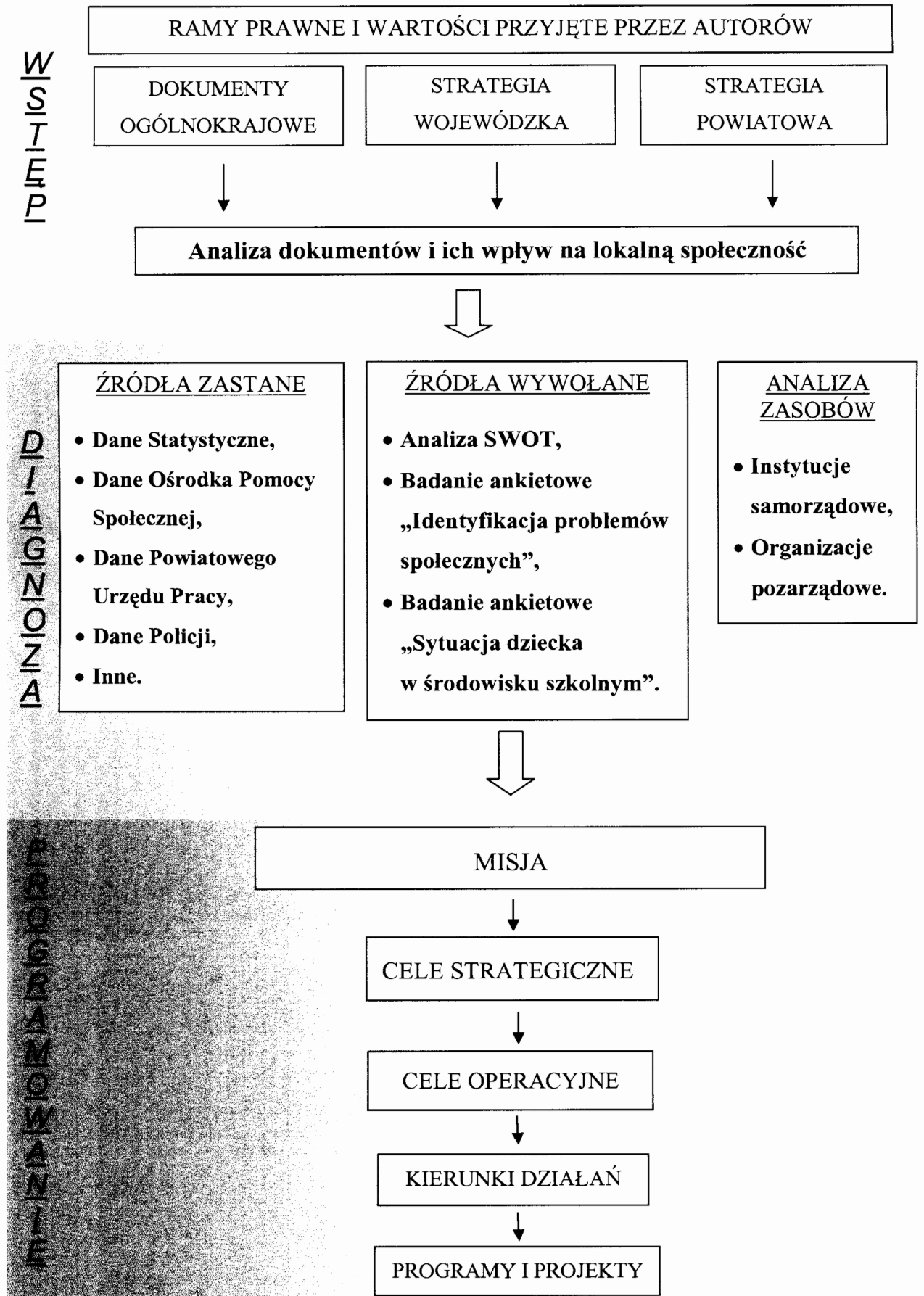
1. Marginalizacja i wykluczenie w perspektywie Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Kwestia dziecka;
3. Kwestia osób bezrobotnych;
4. Kwestia uzależnień;
5. Kwestia przestępczości;
6. Kwestia niepełnosprawności;
7. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych na terenie miasta;
8. Analiza SWOT;
9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

W podsumowaniu części diagnostycznej, po nałożeniu wyników dokonanej analizy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu miejskiego, zostały wskazane najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej dokumentu. Ponadto pokazany został związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego.

W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji. Część programowa dokumentu zawiera również projekty zaproponowane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji miasta działających w obszarze polityki społecznej.

Przedstawienie graficzne metodologii opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnów na lata 2008-2013 prezentuje poniżej zamieszczony schemat.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały: aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, oraz analiza innych dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować strategia.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86 poz. 732 z późn. zm.),

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich odrzuca jako złe, czyli traktuje jako „antywartości”, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność

między zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.3.1. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013)

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Europejskiej, ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, przygotowano strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy z uwzględnieniem innych polityk Unii Europejskiej. Projekt tego dokumentu Komisja Europejska opublikowała w dniu 5 lipca 2005 r. pod nazwą „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013” (SWW). Dokument ten zaleca każdemu funduszowi realizację celu priorytetowego, którym jest promowanie harmonijnego, zrównoważonego

i trwałego rozwoju Wspólnoty. Uwzględnienia przy tym zalecenia KE w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005-2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia określają działania o charakterze rozwojowym, jakie rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych. Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, która wykazała różnice poziomu społecznego-gospodarczego rozwoju kraju oraz poszczególnych jego regionów w stosunku do innych krajów UE, oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej i cele Zintegrowanego Pakietu Wytycznych, których instrumentem realizacji na gruncie krajowym jest Krajowy Program Reform, sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane

w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.3.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei, które Polska w pełni zaakceptowała i oficjalnie potwierdziła poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich UE w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej

analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego obejmujących kobiety i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorzady terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.3.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiagania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;

- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorzady lokalne oraz instytucje charytatywne, kościoły i związki wyznaniowe. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.3.4. DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2005-2013

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005-2013 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań Samorządu Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej. Stanowi ona integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć, by mieszkańcy województwa mogli w sposób jak najpełniejszy

zaspokajać swe potrzeby i realizować własne scenariusze życiowe. Struktura priorytetów i działań strategicznych w zakresie polityki społecznej podejmowanych przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego obejmuje:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
 - aktywizację osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy
 - redukcję zjawiska ubóstwa
 - wsparcie osób niepełnosprawnych, pozbawionych możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie
 - przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie
 - wsparcie dzieci i młodzieży dotkniętej sieroctwem
 - przeciwdziałanie marginalizacji społecznej powodowanej uzależnieniami
 - przeciwdziałanie bezdomności
2. Integrację społeczną środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia
 - integrację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych
 - doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i rodziną
 - aktywizację społeczną osób starszych
 - wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn
3. Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego
 - wsparcie lokalnych inicjatyw opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa
 - aktywizację społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich
 - umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego
 - kreowanie opinii społecznej, eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną
4. Podnoszenie jakości usług społecznych
 - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr kierowniczych jednostek pomocy społecznej
 - współpracę z partnerami zagranicznymi i opracowywanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej

- promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej
- doskonalenie współpracy z administracją rządową oraz samorządową wszystkich szczebli

1.3.5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W LATACH 2003-2010 W POWIECIE LEGNICKIM

Stworzenie ponadgminnej polityki rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z istotnych zadań powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Założenia tej polityki znalazły miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2003-2010 w Powiecie Legnickim. Dokument, określający najistotniejsze problemy do rozwiązania w najbliższej przyszłości, wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej, wytycza kierunki działania administracji powiatowej oraz wyznacza cele i zadania funkcjonujących struktur. Ich realizacja ma na celu złagodzenie zjawisk niekorzystnych dla ludzi, którzy z różnych powodów znajdują się w potrzebie.

W trakcie prac nad strategią wyznaczono następujące cele strategiczne i zadania do realizacji:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, zmniejszenie skutków bezrobocia
 - praca socjalna w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy
 - utworzenie i prowadzenie ośrodka wsparcia dla bezrobotnych
 - tworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych
2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i zmniejszenie skutków tego zjawiska
 - diagnoza środowisk zagrożonych alkoholizmem
 - zapobieganie narastaniu zjawiska alkoholizmu dorosłych, dzieci i młodzieży
 - organizowanie indywidualnej pomocy rodzinie problemowej
 - utworzenie i prowadzenie świetlicy terapeutycznej dla dzieci z rodzin problemowych (ośrodek wsparcia)
 - organizowanie szkoleń edukacyjnych
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- utworzenie systemu wsparcia dla ofiar przemocy
 - zapewnienie fachowej pomocy osobie – sprawcy przemocy
 - zorganizowanie szkolenia w zakresie przemocy w rodzinie
4. Integracja ze środowiskiem i przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych
- diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie
 - utworzenie domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych
 - stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w życie środowiska lokalnego
 - wsparcie osób i rodzin z zaburzeniami psychicznymi, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i emocjonalnej
 - organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby w rodzinie
 - poprawa warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych
 - rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
 - standaryzacja w domach pomocy społecznej położonych w powiecie legnickim
5. Wspomaganie jednostki i rodziny w przezwyciężaniu dysfunkcji występujących w rodzinie
- pomoc rodzinom problemowym, wspomaganie rozwoju jednostki i rodziny
 - utworzenie punktu konsultacyjnego
 - minimalizowanie skutków ubóstwa
 - zapewnienie dostępności poradnictwa i pomocy profesjonalnej rodzicom dzieci do lat 6, młodzieży w okresie dorastania, rodzinom w kryzysie
 - standaryzacja placówek opiekuńczo-wychowawczych
 - rozwój rodzinnej opieki zastępczej

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych miasta. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Chojnów jest gminą miejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Jest jedną z dwunastu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu legnickiego. Zajmuje powierzchnię 5.32 km² i 14.495 mieszkańców (stan na 31.12.2006 r.).

Pod względem fizycznogeograficznym miasto leży na pograniczu Pogórza Kaczawskiego i Nizy Śląskiego, nad rzeką Skorą. Od północy graniczy z obszarem dawnych rozległych Borów Dolnośląskich. Chojnów położony jest na wysokości 170 m n.p.m. (najniższy położony punkt – 143 m n.p.m.) w okolicy lekko pofałdowanej, oddalonej o 18 km od Legnicy, 26 km od Bolesławca, 18 km od Złotoryi i 27 km od Lubina.

Do niedawna Chojnów był ośrodkiem przemysłu metalowego, rolno-spożywczego, skórzanego i papierniczego. Posiada lokalizację sprzyjającą rozwojowi wszelkich inwestycji wymagających dobrego połączenia komunikacyjnego. Miasto położone jest w odległości 5 km od autostrady A-4 oraz na skrzyżowaniu drogi krajowej Wrocław-Zgorzelec, a także przy linii kolejowej relacji Wrocław-Zgorzelec. Posiada również dobre połączenie kolejowe z Legnicą, Wrocławiem, Żaganiem i Węglińcem.

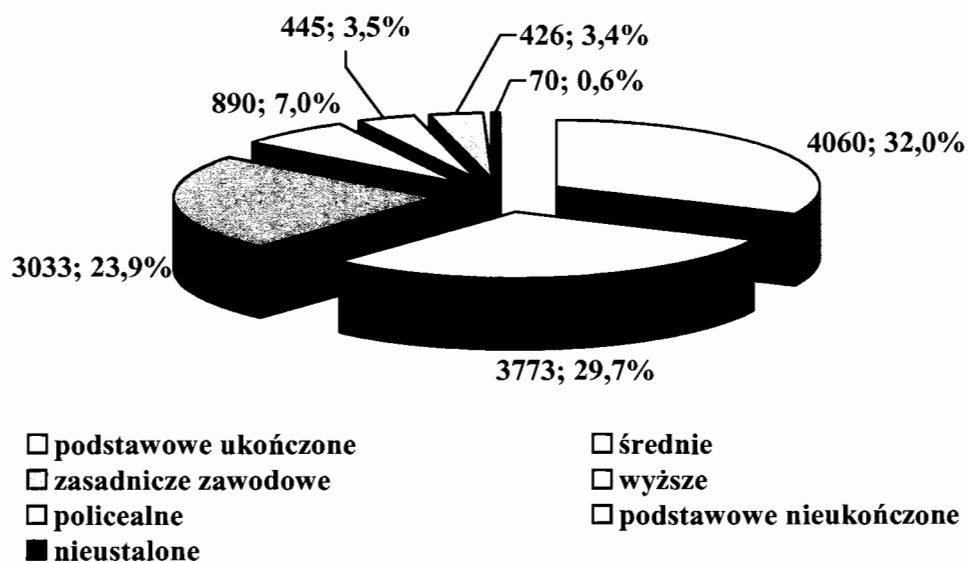
Sieć placówek oświatowych na terenie miasta tworzą: dwa przedszkola publiczne (nr 1 i 3), do których w roku szkolnym 2006/2007 chodziło 270 dzieci, i jedno przedszkole niepubliczne (prowadzone przez Siostry Służebniczki BDNP), dwie szkoły podstawowe (nr 3 i 4), w których naukę pobierało 955 uczniów, dwa gimnazja (nr 1 i 2), do których uczęszczało 966 uczniów oraz szkoła ponadgimnazjalna, w której uczyło się 1.100 uczniów. Na terenie miasta funkcjonują również m.in.: Miejska Biblioteka Publiczna, Miejski Dom Kultury oraz Muzeum Regionalne.

Mieszkańcy miasta mają zapewnioną opiekę zdrowotną w dwóch ośrodkach zdrowia, w tym w Przychodni Rejonowej.

2.2. DEMOGRAFIA

W 2002 roku miasto Chojnów zamieszkiwało 14.800 osób. Analizując strukturę wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej (12.697 osób), należy stwierdzić, iż największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (4.060 osób) i średnim (3.773 osoby) i zasadniczym zawodowym (3.033 osoby), a wykształceniem wyższym legitymowało się 890 mieszkańców.

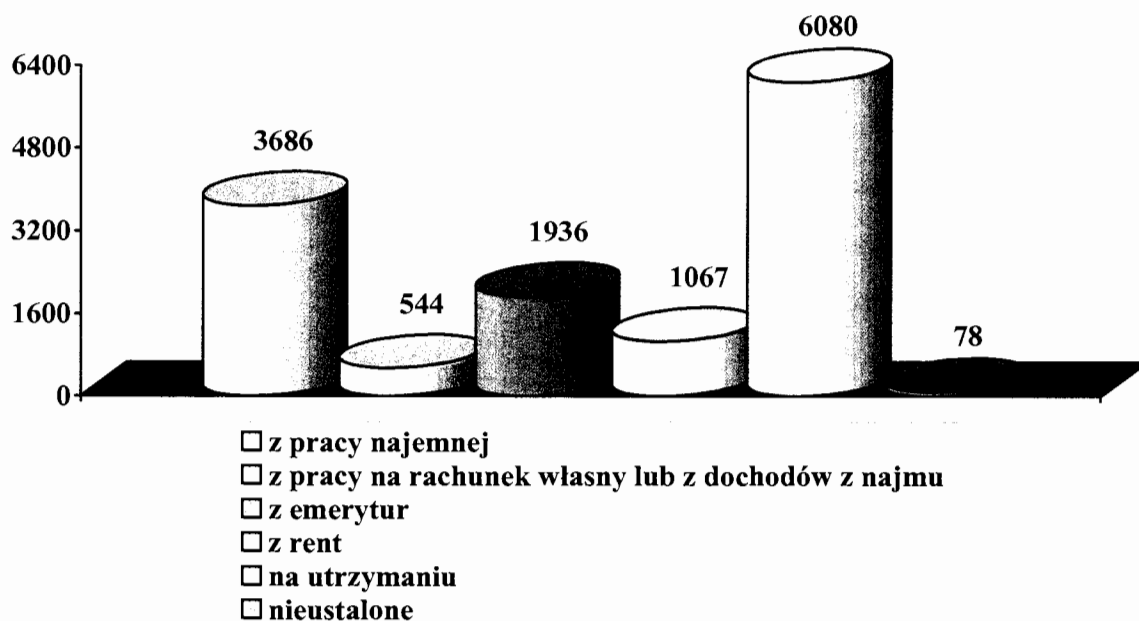
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

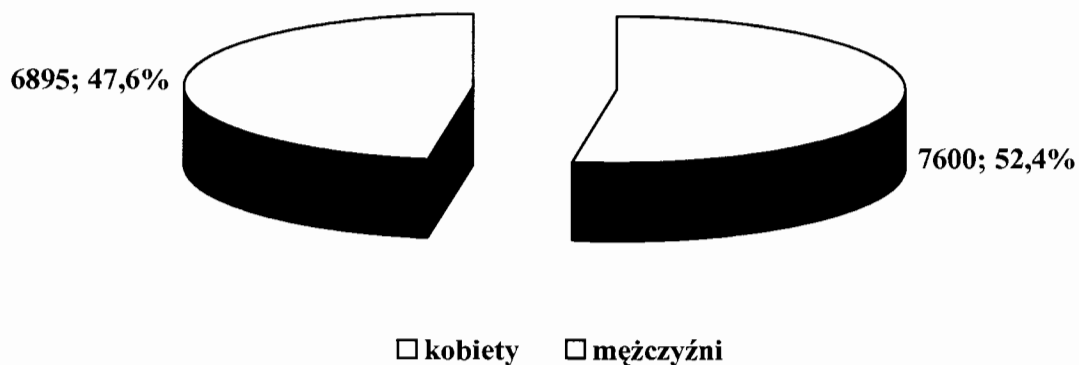
Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku spośród 14.800 mieszkańców miasta 8.642 osoby (58,4%) posiadały własne źródło utrzymania. Wśród nich 4.230 osób utrzymywało się z pracy, w tym 3.686 osób z pracy najemnej i 544 osoby z pracy na własny rachunek lub z dochodów z najmu (54 osoby z pracy we własnym gospodarstwie rolnym). Z pozostałych źródeł utrzymania korzystało 4.412 osób, w tym 1.936 osób otrzymywało emerytury, a 1.067 osób – renty. Na utrzymaniu pozostawało 6.080 osób, a źródła utrzymania nie ustalono dla 78 osób.

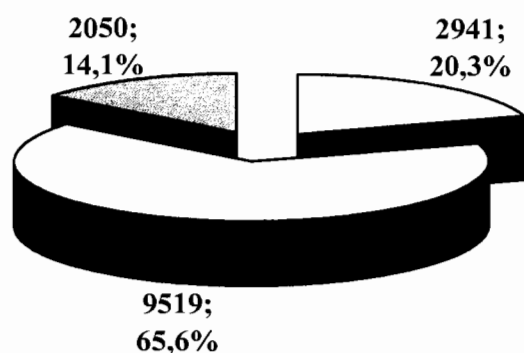
Ludność miasta Chojnów z końcem 2006 roku

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

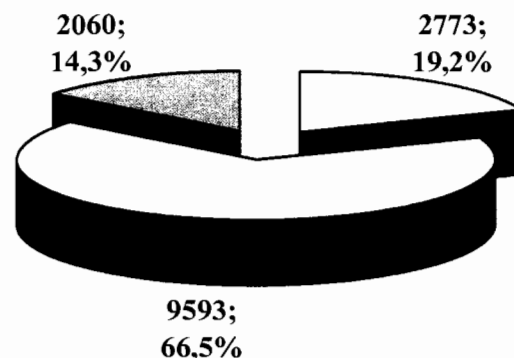
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 31 grudnia 2006 roku w Chojnowie zamieszkiwało 14.495 osób, w tym 7.600 kobiet i 6.895 mężczyzn. Na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 2.725 osób na 1 km² i był charakterystyczny dla gmin miejskich.

**Struktura wiekowa mieszkańców
miasta Chojnów z końcem 2004 roku**

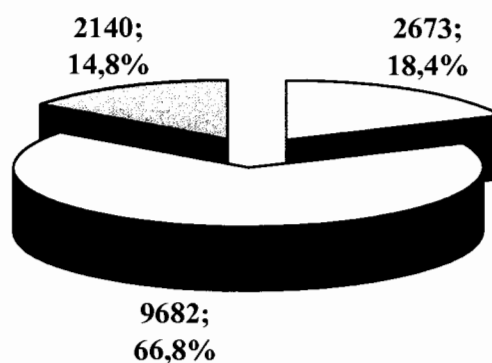
- osoby w wieku przedprodukcyjnym
- osoby w wieku produkcyjnym
- osoby w wieku poprodukcyjnym

**Struktura wiekowa mieszkańców
miasta Chojnów z końcem 2005 roku**

- osoby w wieku przedprodukcyjnym
- osoby w wieku produkcyjnym
- osoby w wieku poprodukcyjnym

**Struktura wiekowa mieszkańców
miasta Chojnów z końcem 2006 roku**

- osoby w wieku przedprodukcyjnym
- osoby w wieku produkcyjnym
- osoby w wieku poprodukcyjnym

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na przestrzeni lat 2004-2006 struktura wiekowa mieszkańców miasta Chojnów ulegała zmianom. W analizowanym okresie miał miejsce systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż struktura wiekowa ludności miasta była korzystna, co przejawiało się większą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym.

Prognozując sytuację demograficzną miasta na najbliższe lata, należy jednak zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy systematycznego spadku liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), druga natomiast odnosi się do stałego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasilać one grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasu życia.

2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W okresie od 1996 do 2003 roku liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększyła się w skali całego kraju o 2,8 mln osób. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

W 2004 roku mieliśmy w Polsce do czynienia z kontynuacją tendencji obserwowanej od 1996 roku, polegającej na wzroście zasięgu ubóstwa obiektywnego szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych (GUS). W 2004 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,8% polskiego społeczeństwa (w porównaniu do 4,3% w 1996 r.).

Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

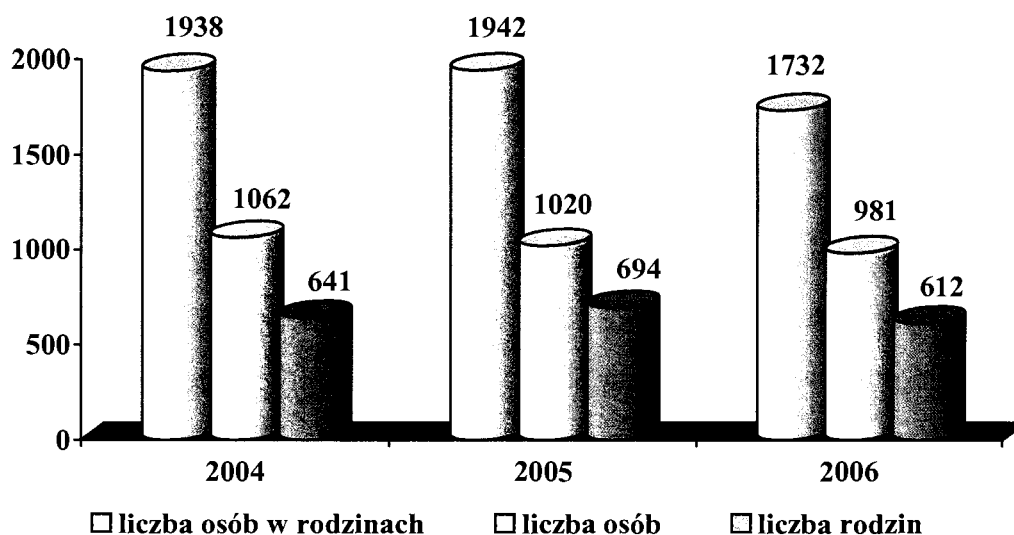
System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Chojnów odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy: prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych), współpraca

z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym oraz aktywizowanie środowiska lokalnego.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2004-2006

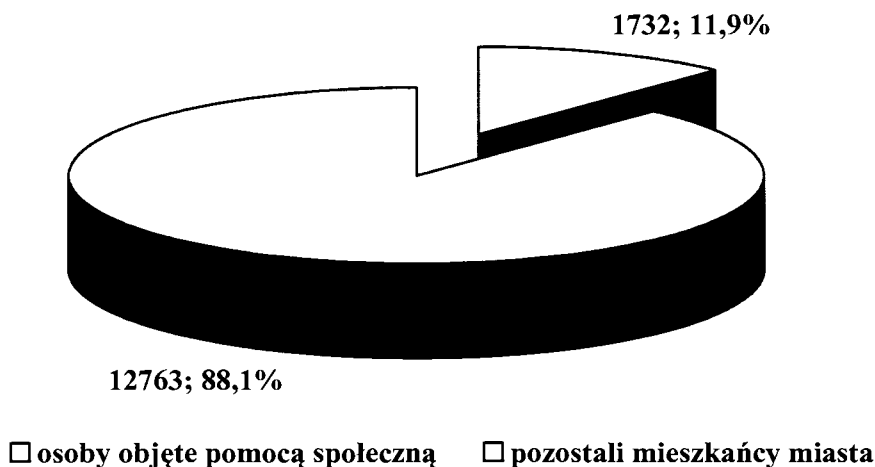

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2006 roku kryterium to ustalono na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

W latach 2004-2006 liczba osób objętych systemem pomocy społecznej w mieście Chojnów ulegała zmianom. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

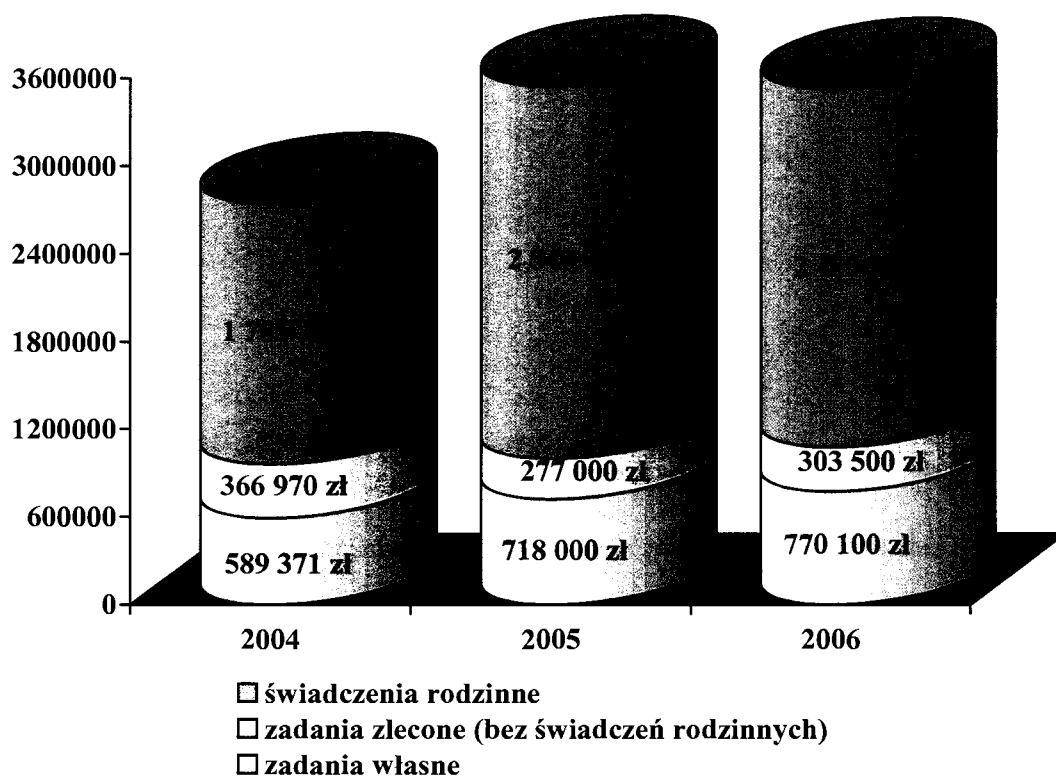
Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność miasta w 2006 roku

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Spośród 14.495 mieszkańców miasta, 1.732 osoby skorzystały z systemu pomocy społecznej w roku 2006. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Wydatki na pomoc społeczną i świadczenia rodzinne w latach 2004-2006

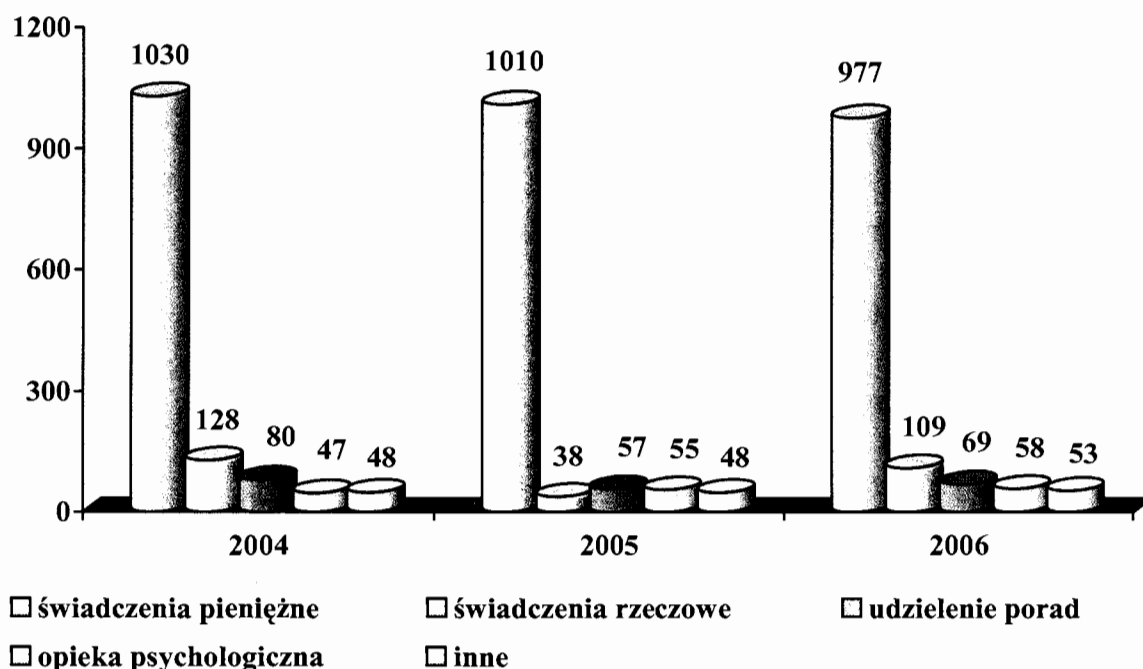
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne oraz kwoty na zadania zlecone, w tym wartość świadczeń rodzinnych.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w mieście, należy zauważyć, iż nakłady finansowe na wspomaganie osób i rodzin w latach 2005-2006 wzrosły w porównaniu z rokiem 2004. Taki stan rzeczy był zarówno efektem wzrostu ilości środków na zadania własne, jaki i wzrostu ilości środków na zadania zlecone. Wśród tych ostatnich dominującą pozycję stanowiły kwoty przeznaczane na realizację świadczeń rodzinnych.

Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2004 – 2.741.690 zł (w tym 1.785.349 zł na świadczenia rodzinne), w roku 2005 – 3.544.059 zł (w tym 2.549.059 zł na świadczenia rodzinne), a w 2006 roku – 3.526.906 zł (w tym 2.453.306 zł na świadczenia rodzinne).

Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS w latach 2004-2006 (liczba osób)

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

W latach 2004-2006 świadczenia pieniężne były najczęściej świadczoną formą pomocy. W omawianym okresie liczba osób objętych tego rodzaju wsparciem spadała z roku na rok. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodek pomocy społecznej tych ostatnich, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

Drugą w kolejności formą udzielanej pomocy były świadczenia rzeczowe. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia ulegała wahaniom. W analizowanym okresie beneficjenci systemu pomocy społecznej korzystali również m.in. z porad udzielanych przez pracowników ośrodka oraz opieki psychologicznej. O ile liczba osób objętych poradnictwem ulegała wahaniom, o tyle liczba osób potrzebujących wsparcia psychologicznego stale rosła.

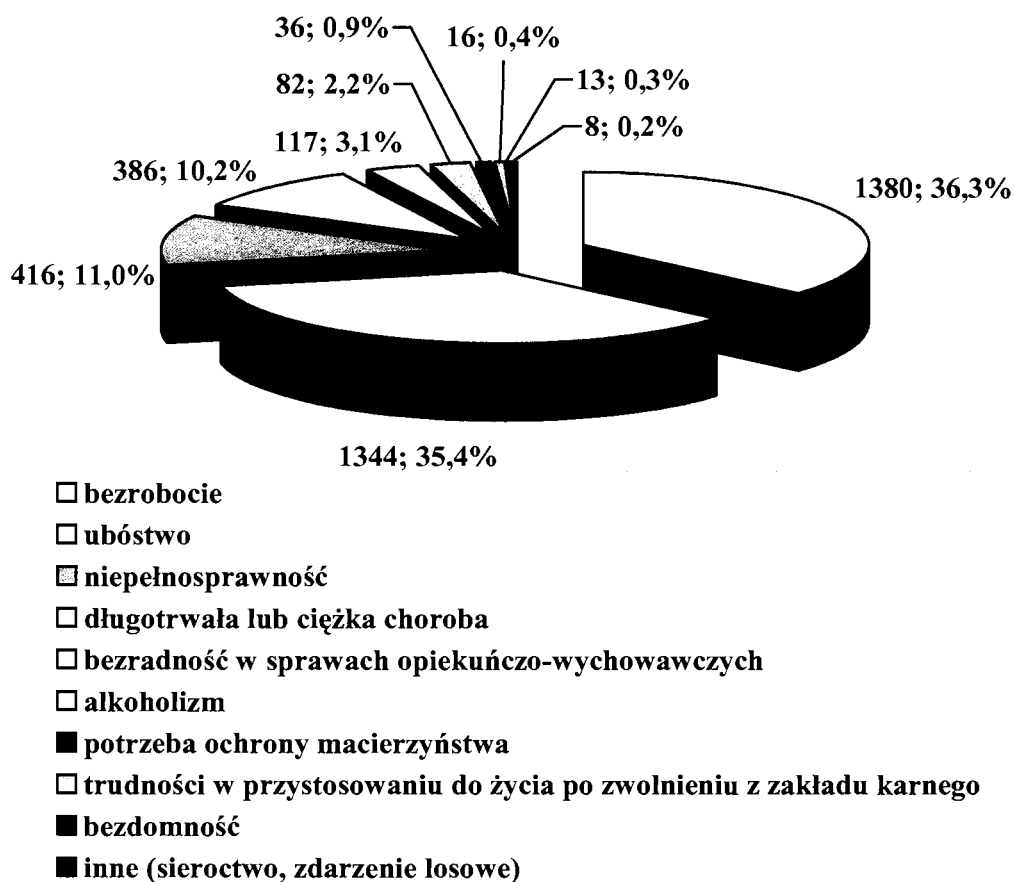
Typ realizowanych świadczeń w latach 2004-2006

Typy świadczeń	2004		2005		2006	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Pieniężne	1030	622	1010	691	977	601
Rzeczowe	128	32	38	4	109	32
Udzielenie porad	80	80	57	57	69	69
Opieka psychologiczna	47	47	55	50	58	47
Inne	48	48	48	48	53	53

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję MOPS-u utrzymać w mocy, uchylć w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- bezrobocie – 1.380 osób w 452 rodzinach,
- ubóstwo – 1.344 osoby w 456 rodzinach,
- niepełnosprawność – 416 osób w 170 rodzinach,
- długotrwała lub ciężka choroba – 386 osób w 156 rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 117 osób w 39 rodzinach,
- alkoholizm – 82 osoby w 39 rodzinach,

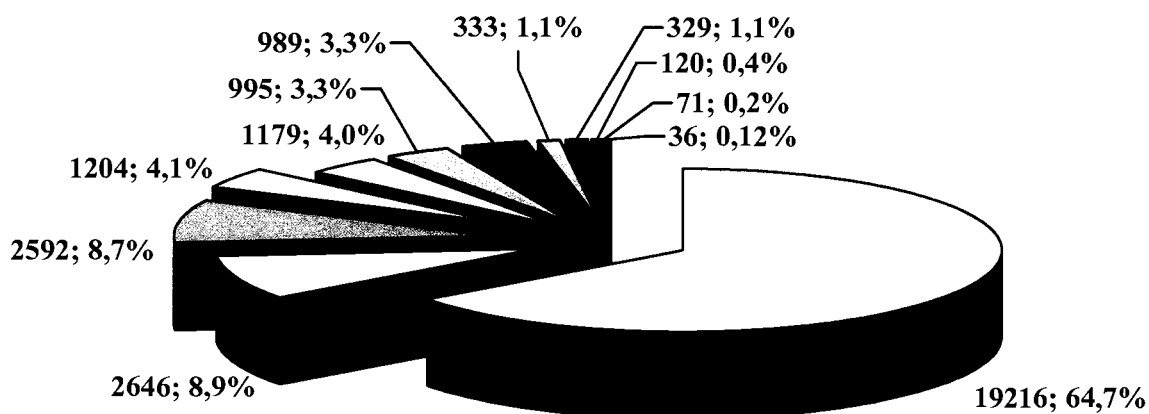
- klęska żywiołowa lub ekologiczna – 49 osób w 18 rodzinach,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 36 osób w 6 rodzinach,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 16 osób w 7 rodzinie,
- bezdomność – 13 osób w 9 rodzinach,
- sieroctwo – 4 osoby w 1 rodzinie,
- zdarzenie losowe – 4 osoby w 1 rodzinie.

W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie udzielił również pomocy finansowej na łączną kwotę 14.500 zł dla 18 gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy.

Organizowanie placówek całodobowej opieki nie jest zadaniem samorządu gminnego, tym niemniej to pracownicy MOPS-u kwalifikują i kierują za pośrednictwem właściwego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie osoby do DPS-ów. W roku 2004 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie skierował do Domu Pomocy Społecznej 3 osoby, a w latach 2005-2006 roku – po 1 osobie.

Do DPS-ów trafiają osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a nie można im zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osobę taką kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego. Zarówno dla zainteresowanej osoby, jak i dla całego systemu, skierowanie do domu pomocy społecznej jest zawsze ostatecznością, gdyż powoduje izolację osoby od jej naturalnego środowiska.

Świadczenia rodzinne przyznane przez MOPS w 2006 roku

- zasiłek rodzinny
- zasiłek pielęgnacyjny
- dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
- dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
- świadczenie pielęgnacyjne
- dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka
- dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka
- dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz zapomoga wypłacana przez gminy z tytułu urodzenia się dziecka. W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie przyznał:

- 19.216 zasiłków rodzinnych dla 1.601 osób,
- 2.646 zasiłków pielęgnacyjnych dla 235 osób,

- 2.592 dodatki do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej dla 216 osób,
- 1.204 dodatki do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla 199 osób,
- 1.179 dodatków do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka dla 98 osób,
- 995 dodatków do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla 83 osób,
- 989 dodatków do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania dla 101 osób,
- 333 świadczenia pielęgnacyjne dla 28 osób,
- 329 dodatków do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego dla 27 osób,
- 120 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka dla 115 osób,
- 71 dodatków do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka dla 67 osób.
- 36 dodatków do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych dla 3 osób.

W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie opłacił również odpowiednio 274 i 209 składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne na kwotę odpowiednio 37.186 i 7.644 zł.

Zaliczki alimentacyjne przyznane przez MOPS w latach 2005-2006

2005			2006		
Liczba osób	Liczba przyznanych zaliczek	Wartość przyznanych zaliczek	Liczba osób	Liczba przyznanych zaliczek	Wartość przyznanych zaliczek
106	718	121.005 zł	109	2144	390.186 zł

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

W latach 2005-2006 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie przyznał odpowiednio 718 i 2.144 zaliczki alimentacyjne dla 106 i 109 osób na łączną kwotę odpowiednio 121.005 i 390.186 zł.

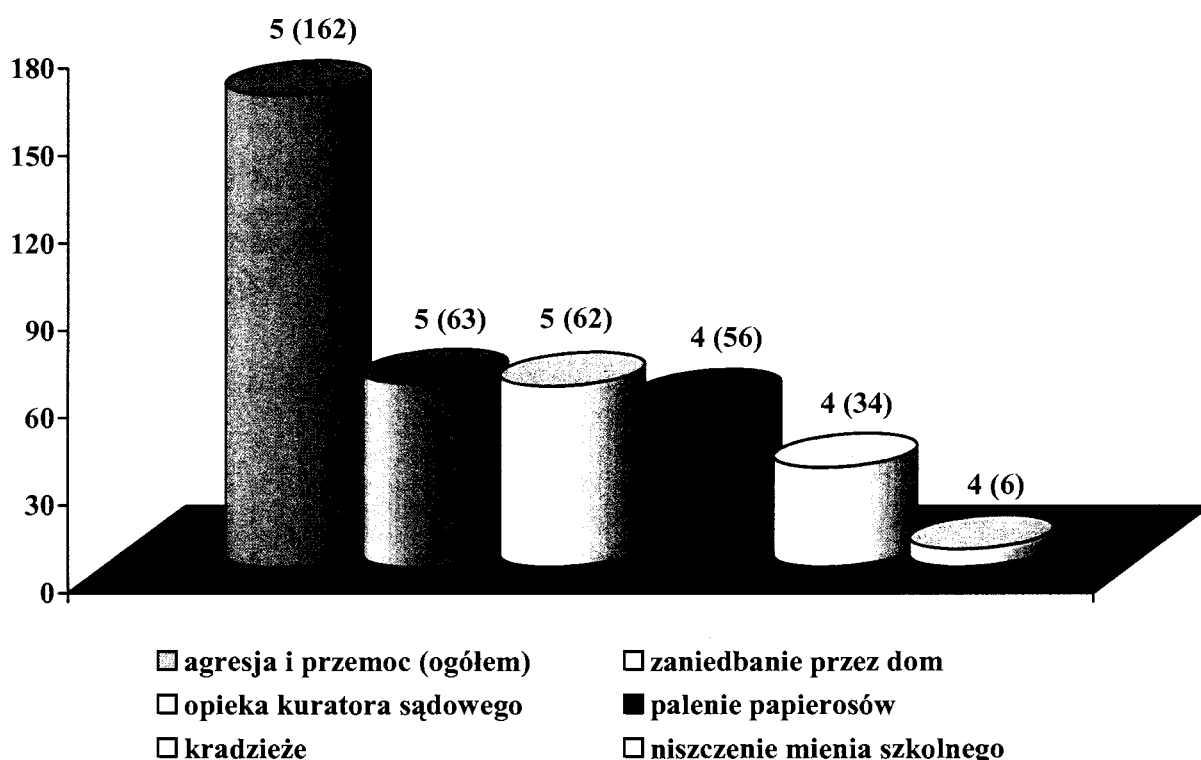
podstawowych i gimnazjów, a jedną z zespołu szkół. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech		
		występuje (liczba szkół)	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
1	Alkoholizowanie się	3	16	2
2	Narkotyzowanie się	3	9	2
3	Palenie papierosów	4	56	1
4	Ucieczki z domu	3	3	2
5	Kradzieże	4	34	1
6	Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5	162	
7	Autoagresja	1	11	4
8	Przestępczość ujawniona	3	8	2
9	Niszczenie mienia szkolnego	4	6	1
10	Udział w grupach negatywnych	1	7	4
11	Opieka kuratora sądowego	5	62	
12	Przemoc w rodzinie	3	8	2
13	Zaniedbanie przez dom	5	63	
14	Wykorzystywanie seksualne			5

Badania własne Centrum AV.

Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej (liczba szkół, w których stwierdzono dany problem, oraz liczba ujawnionych przypadków)

Badania własne Centrum AV.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 14 zmiennych. Stwierdzając obecność poszczególnych cech, podawali jednocześnie liczbę występujących przypadków. Do problemów społecznych najczęściej występujących na terenie szkoły i w domu rodzinnym uczniów zaliczyli stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniechanie przez dom, potrzebę sprawowania opieki przez kuratora sądowego, sięganie po papierosy, kradzieże oraz niszczenie mienia szkolnego (za podstawowe kryterium klasyfikacji cech patologicznych przyjęto częstotliwość ich występowania).

Wszystkie ankietowane szkoły zapewniają dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej, a cztery prowadzą dożywianie uczniów (w dwóch z nich zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest większe). W żadnej badanej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne. Wszystkie szkoły zatrudniają pedagoga, cztery – pielęgniarkę, dwie – doradcę zawodowego, a jedna logopedę.

Ogół placówek oferuje zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań, zajęcia sportowe, teatralne, taneczne, turystyczne, ekologiczne, dziennikarskie i chór), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze, socjoterapeutyczne (po 3 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne (po 2), psychoterapeutyczne i edukacyjno-profilaktyczne (po 1).

Określając problemy uczniów w pytaniach otwartych, ankietowani wskazywali głównie na trudną sytuację materialno-bytową rodzin i ich ubożenie powodowane bezrobociem i niskimi dochodami, dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do zaniedbania dzieci (m.in. na skutek migracji zarobkowej), uzależnień i przemocy w rodzinie oraz niski poziom motywacji do nauki.

Według czterech ankietowanych na terenie miasta są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc zaliczono m.in.: Park Piastowski, ul. Tkacką i Kościuszki, pustostany (miejsca spotkań młodzieży), ogródki działkowe, okolice stawu miejskiego oraz dworca kolejowego i autobusowego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły badani wskazywali na potrzebę kontynuowania programów profilaktycznego i wychowawczego i ich intensyfikacji w zakresie uzależnień, agresji i przemocy, dalszego prowadzenia zajęć wyrównawczych i socjoterapeutycznych, zacieśnienia współpracy z instytucjami wspierającymi działania szkoły, organizowania spotkań z lekarzami specjalistami, przeciwdziałania zjawisku opuszczania zajęć, dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych.

Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy przede wszystkim zintensyfikować wywiady środowiskowe i badania ankietowe w celu lepszego rozpoznania sytuacji rodzin uczniów oraz zdiagnozowania aktualnych problemów i zagrożeń (np. skali uzależnień, agresji i przemocy) oraz oczekiwań i potrzeb (m.in. względem instytucji wspierających rodzinę oraz w zakresie oferty spędzania czasu wolnego).

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, ankietowani wskazywali głównie na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych i umożliwienie korzystania w szerszym zakresie niż dotychczas z istniejących na terenie

miasta obiektów sportowych. Ponadto postulowali zintensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarach uzależnień, agresji i przemocy oraz zwiększenie dostępu do opieki lekarskiej (szczególnie stomatologicznej) oraz wsparcia w formie dożywiania.

Według ankietowanych przedstawione powyżej kwestie należałoby podjąć w lokalnym programie opieki na dziećmi i młodzieżą.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności

finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

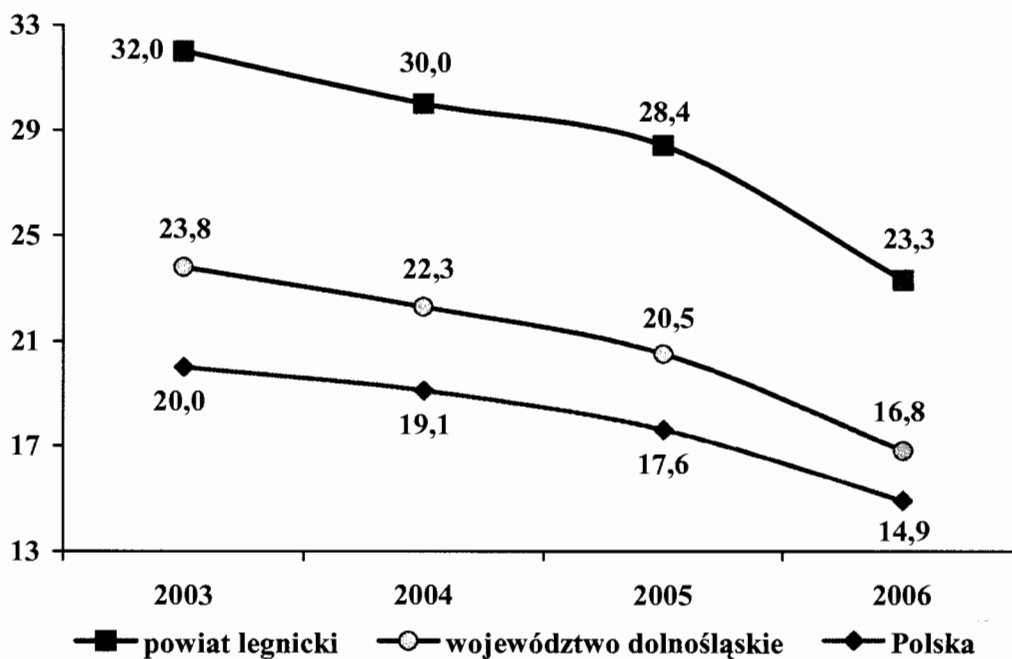
Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie w latach 2003-2006

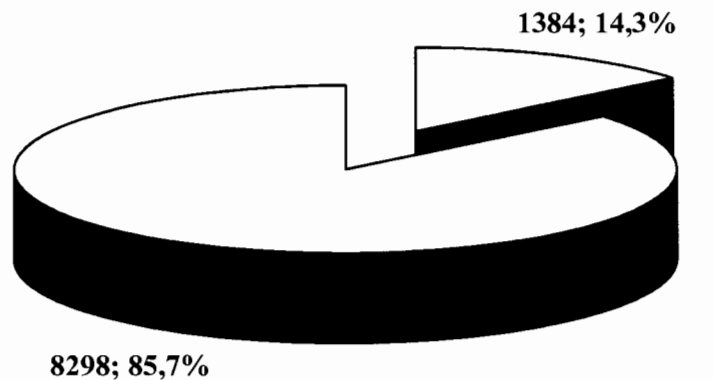

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2003-2006 powiat legnicki charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy (Filia w Chojnowie) na dzień 31 grudnia 2006 roku w mieście Chojnów pozostawało zarejestrowanych 1.384 bezrobotnych. Wśród nich większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 60,3% ogółu bezrobotnych w mieście (835 osób). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo pracujące w mieście Chojnów z końcem 2006 roku

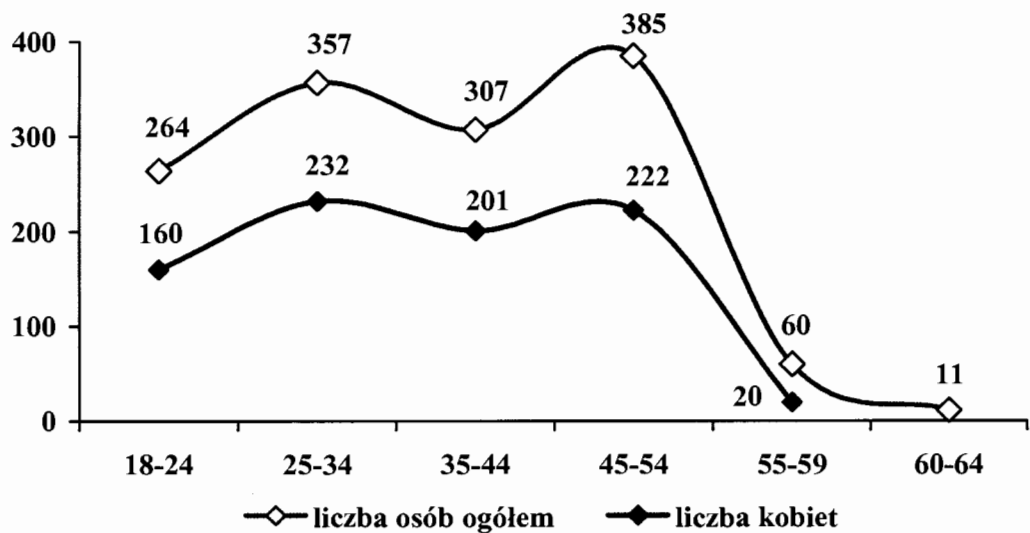

□ bezrobotni □ osoby aktywne zawodowo pracujące

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Filia w Chojnowie.

Spośród 9.682 osób z terenu miasta Chojnów, będących w wieku produkcyjnym, z końcem 2006 roku 1.384 osoby pozostawały bez zatrudnienia.

Bezrobotni według wieku z końcem 2006 roku

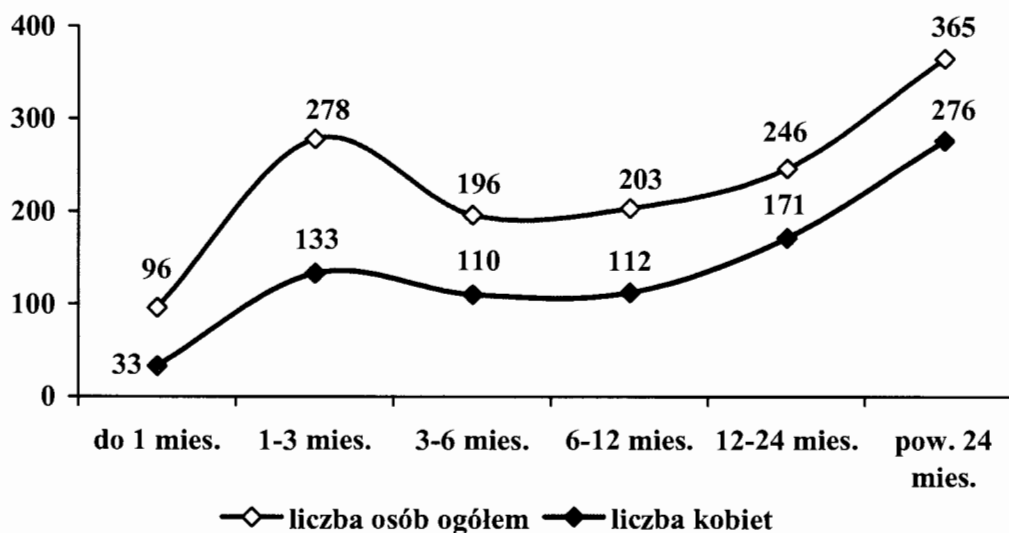

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Filia w Chojnowie.

Z końcem 2006 roku w grupie bezrobotnych najczęściej było ludzi posiadających niewielkie szanse na zmianę swej sytuacji życiowej grupa osób bezrobotnych, które przekroczyły 45. rok życia. Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje

zawodowe. Liczną grupę stanowili również ludzie młodzi, często nieposiadający wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Było to porównywalne z sytuacją w kraju. Największy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowano w przedziałach wiekowych 35-44 (65,5%) i 25-34 lata (65%).

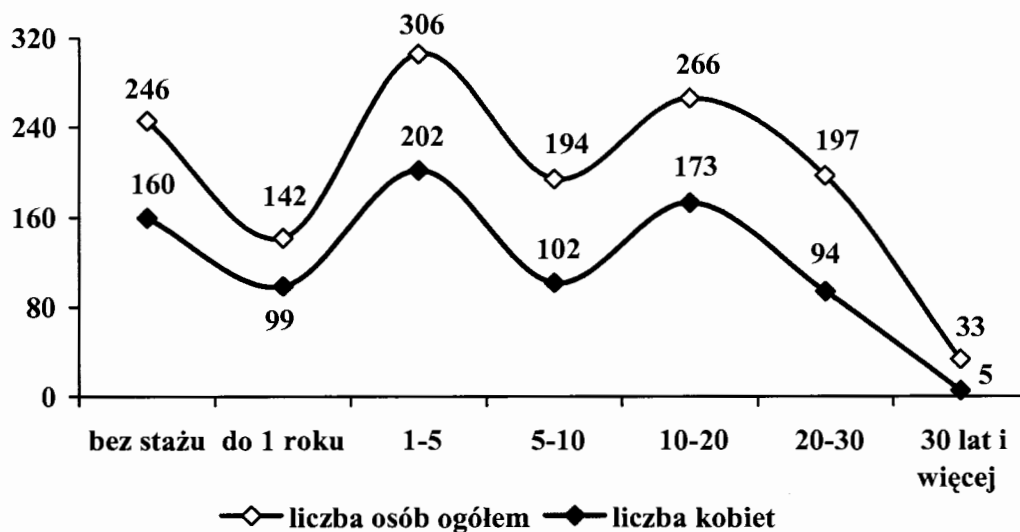
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy z końcem 2006 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Filia w Chojnowie.

Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem, co wyraźnie widać na powyższym zestawieniu. Brak pracy może powodować nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia. Długotrwale bezrobotni, którzy z końcem 2006 roku stanowili najliczniejszą grupę pozostających bez pracy w mieście, często nie są w stanie samodzielnie wrócić do zatrudnienia, stąd tak ważne w ich przypadku są: poradnictwo zawodowe, praca socjalna oraz kluby integracji społecznej.

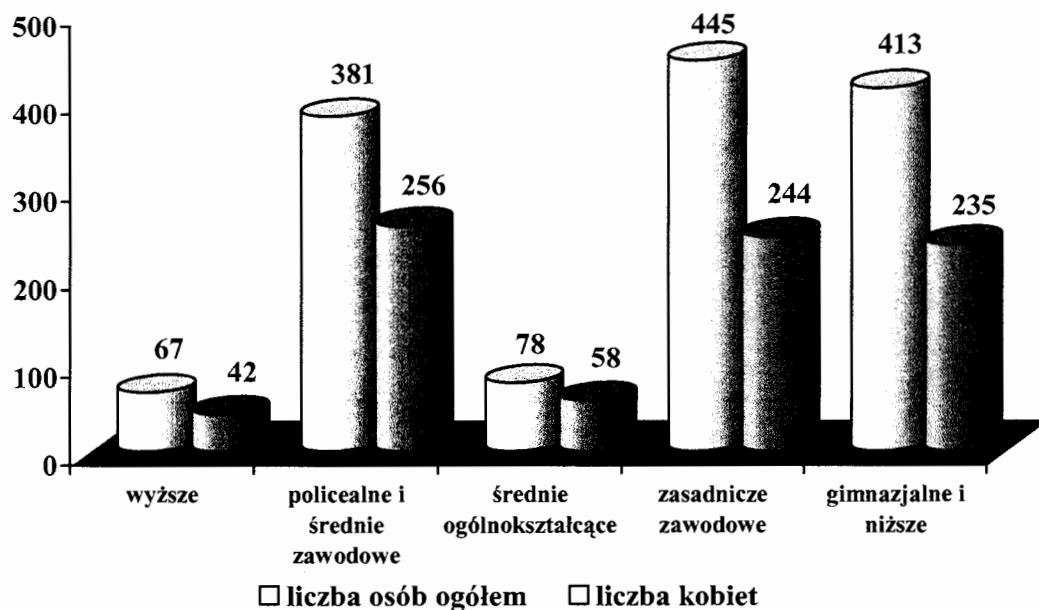
Bezrobotni według stażu pracy z końcem 2006 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Filia w Chojnowie.

Staż pracy warunkujący zdobycie doświadczenia zawodowego jest cechą niezwykle pożądaną przez pracodawców. Z końcem 2006 roku najliczniejsze grupy bezrobotnych w mieście stanowiły osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat, od 10 do 20 lat oraz bez doświadczenia zawodowego. W programach aktywizujących osoby bezrobotne należy zatem zwrócić szczególną uwagę na osoby z kilkuletnim stażem pracy, którym należy umożliwić zdobywanie dalszego doświadczenia zawodowego, osoby z ponad 10-letnim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania się, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy, oraz absolwentów, którym należy umożliwić zdobycie pierwszych doświadczeń zawodowych.

Bezrobotni według wykształcenia z końcem 2006 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Filia w Chojnowie.

Z końcem 2006 roku zdecydowanie lepszą sytuację na lokalnym rynku pracy posiadały osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym; tych w rejestrach bezrobotnych figurowało najmniej. Problem bezrobocia w największym stopniu osiągał osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym oraz policealnym i średnim zawodowym. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

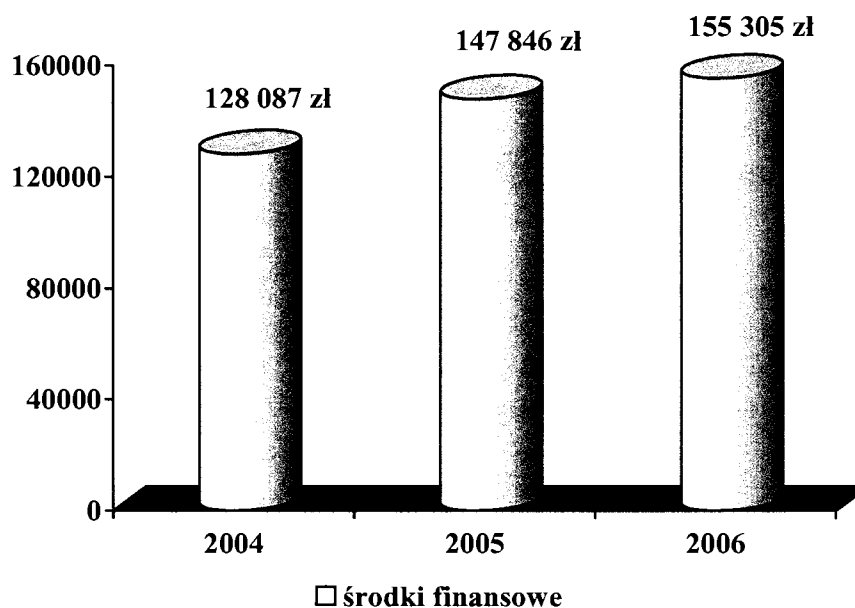
Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na uzależnienia jako poważny problem społeczny. Spośród 612 rodzin objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie w 2006 roku, 39 rodzin liczących 82 osoby swą trudną sytuację życiową tłumaczyły problemem alkoholowym. Nie było uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym roku z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska.

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność miasta, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania oraz uchwalany corocznie miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Do głównych jego zadań należy m.in.:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informatycznej i edukacyjnej wpływającej na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności prowadzonej przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i informacji dla osób uzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy przemocy domowej, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy poprzez zgłaszanie policji i prokuraturze wszelkich stwierdzonych naruszeń prawa,
- finansowanie zakupu materiałów i sprzętu niezbędnego do realizacji celów programu,
- wydawanie opinii dla organu zezwalającego na sprzedaż alkoholu oraz prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

W 2006 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie rozpatrzyła 11 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych; z czego 2 wnioski skierowała do Sądu Rejonowego w celu zobowiązania tych osób do leczenia odwykowego.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w latach 2004-2006

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie.

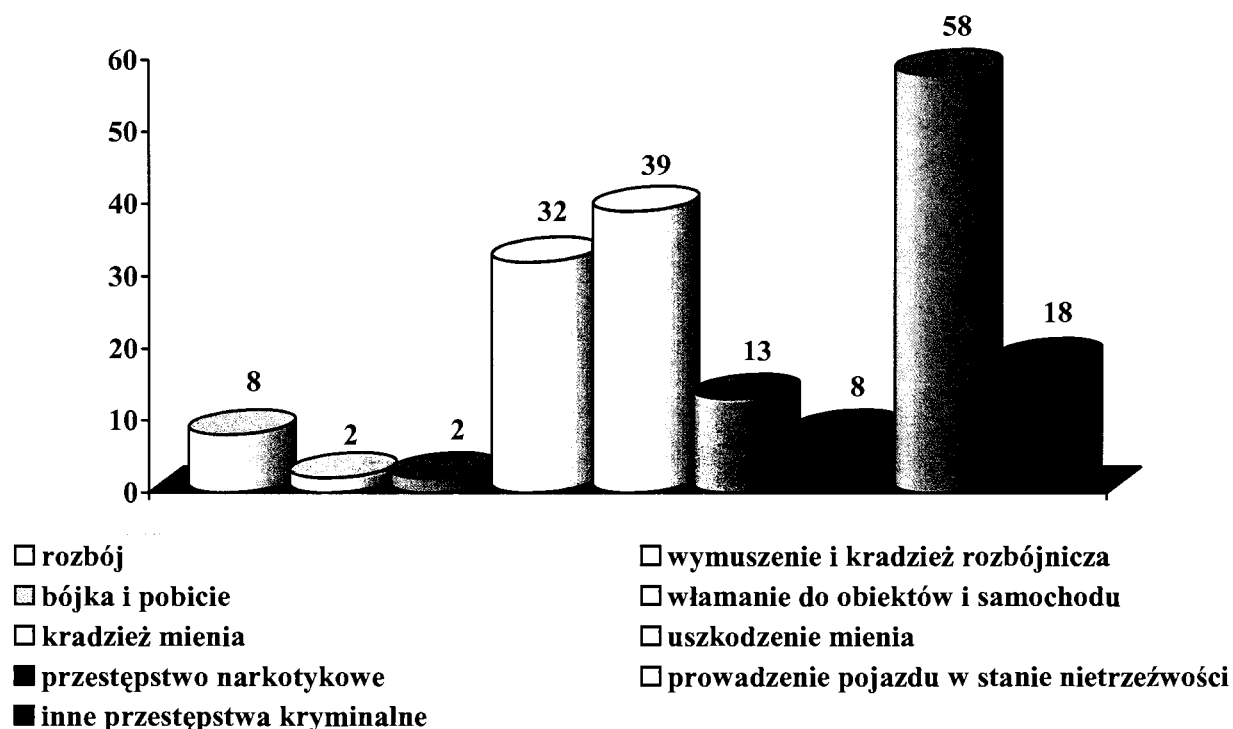
Wielkość środków przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w mieście Chojnowo w latach 2004-2006 rosła z roku na rok. W 2004 r. wyniosła 128.087 zł, w roku następnym wzrosła do 147.846 zł, a w 2006 r. osiągnęła poziom 155.305 zł.

2.7. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność miasta Chojnowo.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2006 roku wynika, iż na terenie miasta Chojnowo odnotowano 180 przestępstw.

Przestępstwa odnotowane na terenie miasta Chojnów w 2006 roku

Dane Komisariatu Policji w Chojnowie.

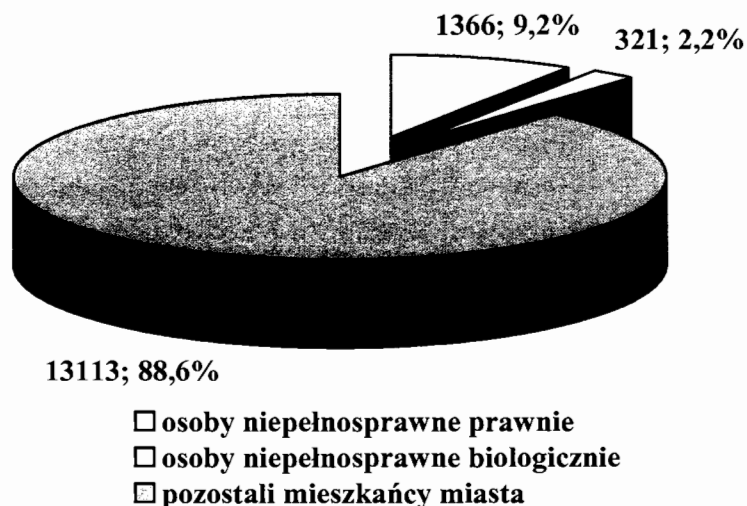
Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianym przestępstwem na terenie miasta Chojnów w roku 2006 było prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości – 58 czynów. Istotne kategorie przestępstw stanowiły również kradzieże mienia i włamania (odpowiednio 39 i 32). Ponadto odnotowano m.in. uszkodzenia mienia (13), rozboje, przestępstwa narkotykowe (po 8), wymuszenia i kradzieże rozbójnicze oraz bójki i pobicia (po 2). Najmłodszymi sprawcami przestępstw były osoby w wieku 15 lat, a najstarszymi osoby w wieku 68 lat.

2.8. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na

wszystkich sferach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne a ludność miasta w 2002 roku

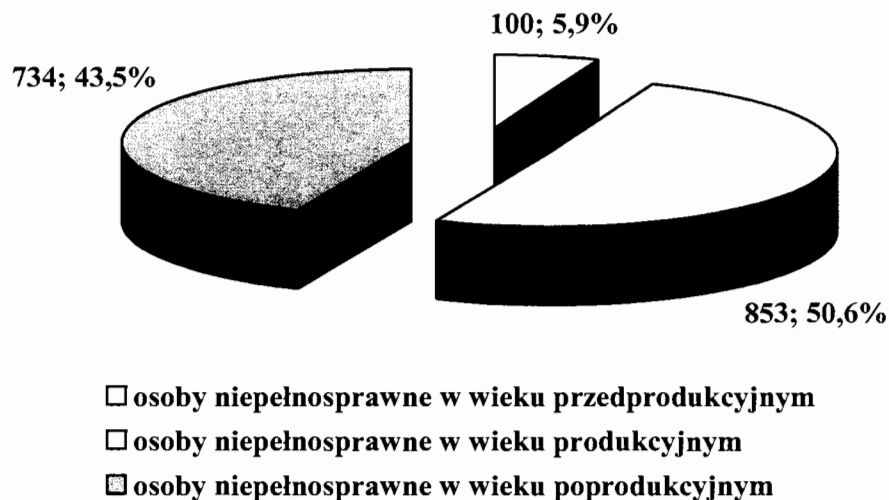

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W roku 2002 w mieście Chojnów zamieszkiwało 1.687 osób niepełnosprawnych (w tym 760 mężczyzn i 927 kobiet), co stanowiło 11,4% ogółu mieszkańców miasta. Grupa osób niepełnosprawnych była silnie zróżnicowana nie tylko pod względem stopnia niepełnosprawności, ale także wieku, wykształcenia i źródła utrzymania.

W skali całego kraju zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84% – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków (w 2006 roku z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej w mieście Chojnów skorzystało 170 rodzin liczących 416 osób i była to trzecia co do wielkości, pod względem liczby beneficjentów, przyczyna udzielania wsparcia). Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie. Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to znacznie utrudnia wejście na rynek pracy i utrzymanie zatrudnienia.

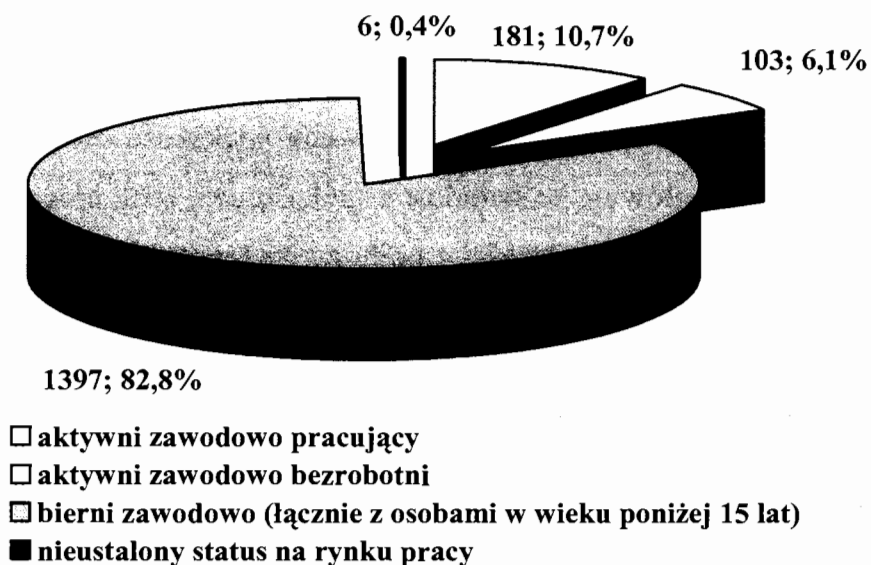
Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku blisko 51% niepełnosprawnych w mieście było w wieku produkcyjnym (853 osoby), co było zjawiskiem niepokojącym. Liczną grupę reprezentowały osoby w wieku poprodukcyjnym (734 osoby). Najmniejszą liczebnie grupę stanowiły dzieci i młodzież – łącznie 100 osób.

Osoby niepełnosprawne według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

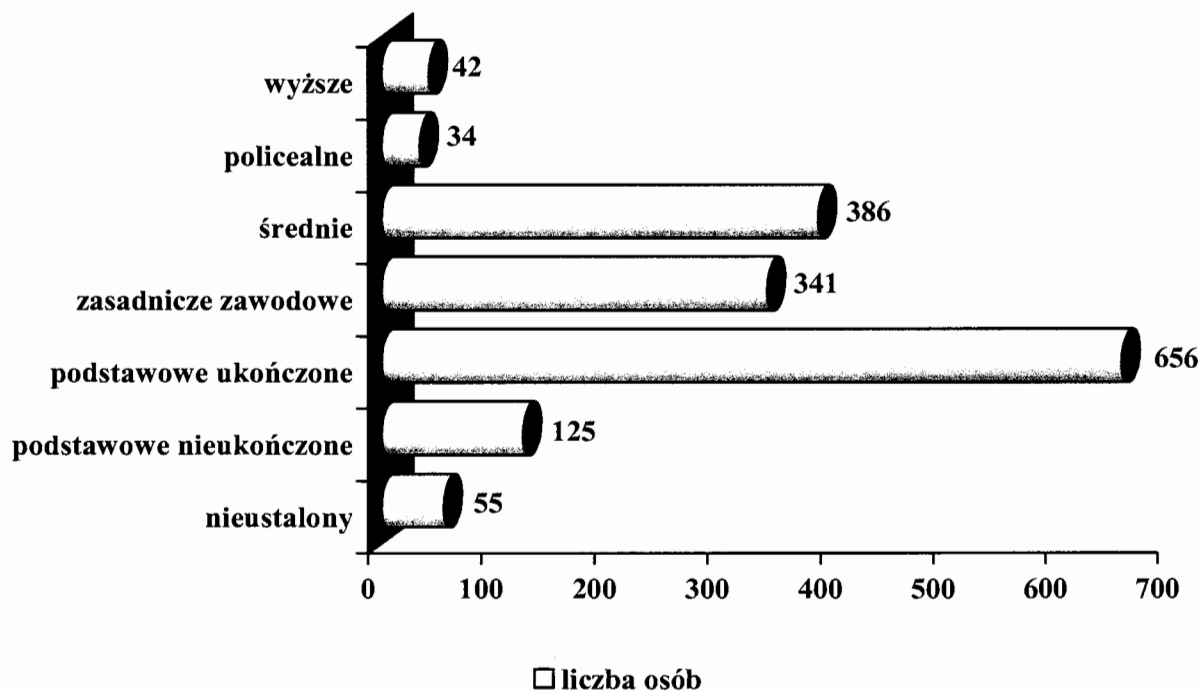

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku zdecydowana większość osób niepełnosprawnych w mieście była bierna zawodowo – 1.397 osób. Wśród aktywnych zawodowo zarejestrowano 181 osób pracujących i 103 osoby pozostające bez pracy. Nieustalony status na rynku pracy posiadało 6 osób.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 r.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku najliczniejszą grupę niepełnosprawnych w mieście stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 656 osób.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

W Chojnowie planowana jest budowa basenu miejskiego, który stanowić będzie niezbędny czynnik pomocy w rehabilitacji osób niepełnosprawnych i integracji tych osób z pozostałą częścią społeczności lokalnej.

Do instytucji świadczących opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym z terenu miasta Chojnów należą: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Ośrodek Pielęgnacyjno-Rehabilitacyjny „Niebieski Parasol” oraz placówki służby zdrowia.

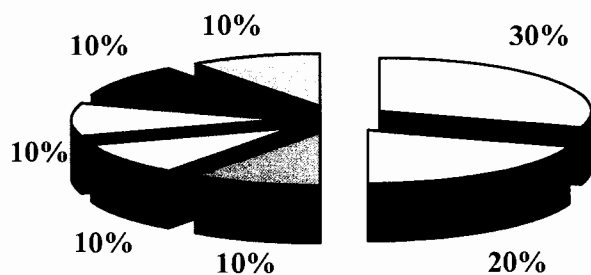
2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne miasta, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła,

organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników społecznych MOPS-u, radnych, mieszkańców miasta.

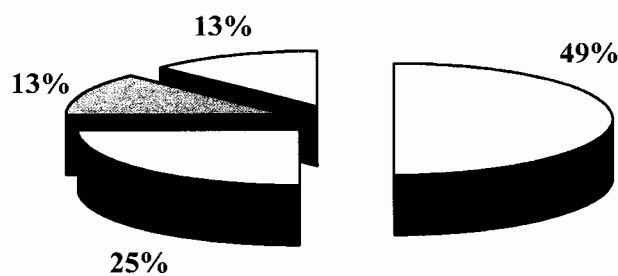
Poniższe wykresy prezentują obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Środowiska zagrożone ubóstwem

- osoby starsze i samotne
- osoby dotknięte problemem uzależnień
- osoby bezrobotne
- osoby uzyskujące niskie dochody
- rodziny wielodzietne
- osoby chore
- osoby niemające żadnego źródła dochodu

Przyczyny popadania w ubóstwo

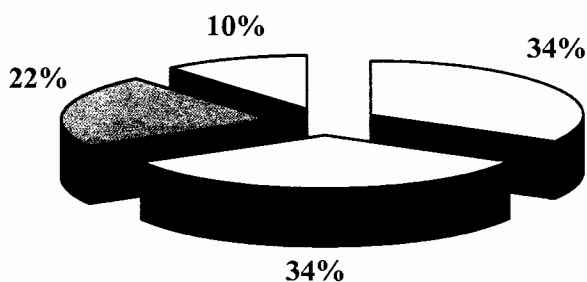

- dziedziczenie ubóstwa
- uzależnienia
- choroby
- bezradność życiowa

Badania własne Centrum AV.

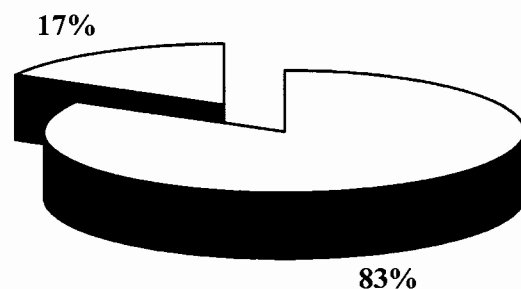
Według badanych, problem ubóstwa dotyczy najbardziej osób starszych i samotnych (30%) oraz dotkniętych problemem uzależnień (20%). Jako najczęstsze przyczyny popadania w stan ubóstwa respondenci podawali dziedziczenie ubóstwa (49%) oraz uzależnienia (po 25%).

Środowiska zagrożone uzależnieniami

- rodziny dysfunkcyjne
- osoby bezdomne
- osoby bezrobotne
- młodzież

Skala problemu uzależnień

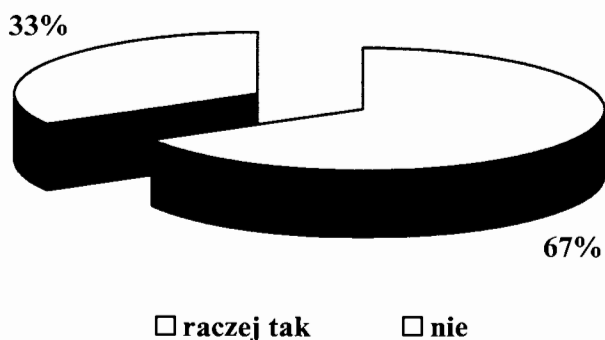

- średnia
- trudno powiedzieć

Badania własne Centrum AV.

W kwestii środowisk zagrożonych zjawiskiem uzależnień najczęściej wymienianymi grupami były rodziny dysfunkcyjne i osoby bezdomne (po 34%) oraz osoby bezrobotne (22%). Określając skalę występowania tego problemu zdecydowana większość badanych (83%) oceniła ją jako średnią, a 17% ankietowanych nie miało zdania.

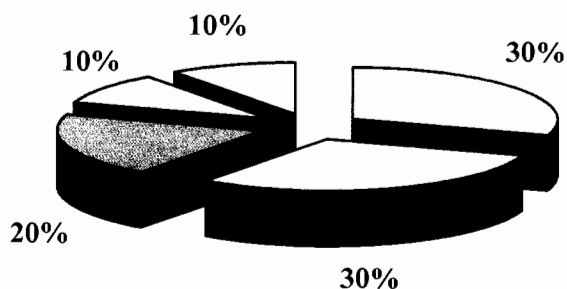
Czy oferta pomocy osobom uzależnionym jest wystarczająca?

Badania własne Centrum AV.

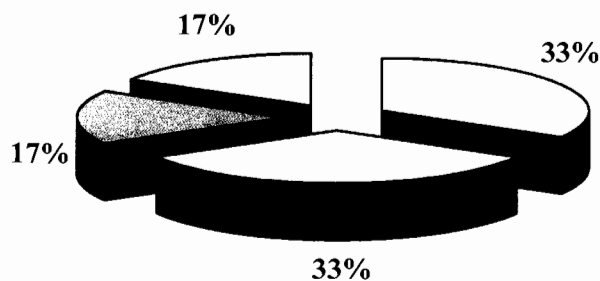
Jeśli chodzi o ocenę oferty pomocy dla osób uzależnionych, większość ankietowanych (67%) stwierdziła, iż jest ona raczej wystarczająca, a 33% osób było odmiennego zdania.

Problemy społeczne dotyczące osób starszych

- choroby
- samotność
- brak opieki ze strony rodziny
- ubóstwo i bieda
- ograniczony dostęp do informacji o możliwych formach pomocy

Czy oferta pomocy osobom starszym jest wystarczająca?

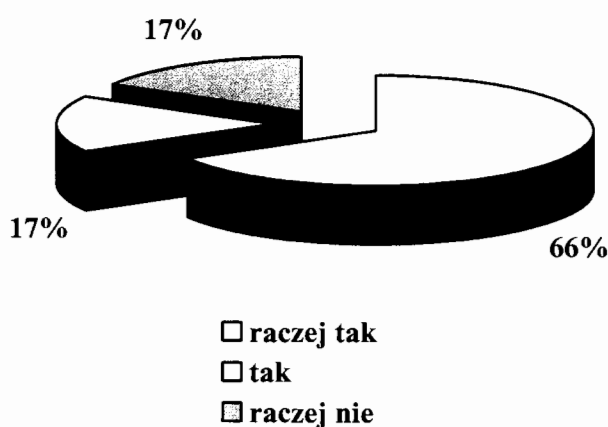

- raczej tak
- trudno powiedzieć
- raczej nie
- nie

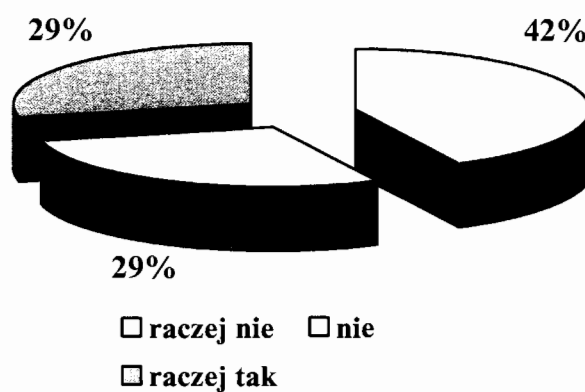
Badania własne Centrum AV.

W kwestii osób starszych badani za najczęstsze problemy dotykające tę grupę osób podawali choroby i samotność (po 30%) oraz brak opieki ze strony rodziny (20%). Co do oceny oferty pomocy osobom starszym, zdania ankietowanych były podzielone. Łącznie 34% badanych stwierdziło, że jest ona raczej niewystarczająca lub niewystarczająca, a 33% respondentów wyraziło odmienną opinię. Jednocześnie aż 33% osób nie potrafiło sprecyzować swojego stanowiska.

Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

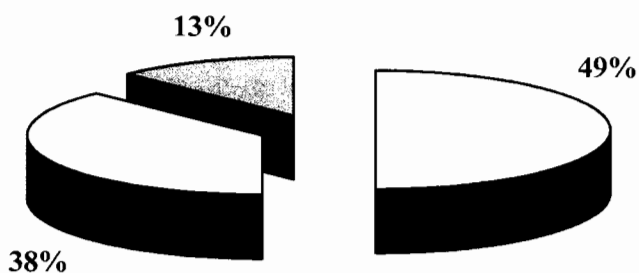
Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym jest wystarczająca?

Badania własne Centrum AV.

W kwestii akceptacji osób niepełnosprawnych zdecydowana większość badanych (łącznie 83%) wypowiedziała się pozytywnie. Jednocześnie 17% respondentów wyraziło odmienną opinię. Jeśli natomiast chodzi o ofertę pomocy tym osobom, to zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 71%) stwierdziła, iż jest ona raczej niewystarczająca lub niewystarczająca. Pozytywny pogląd w tej sprawie wyraziło 29% osób.

Problemy społeczne dotykające osób niepełnosprawnych

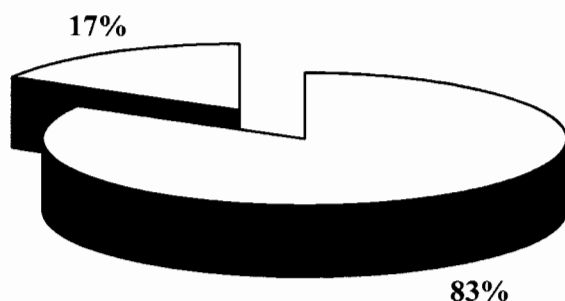

- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- brak grup wsparcia

Badania własne Centrum AV.

Za problemy najbardziej nękające osoby niepełnosprawne badani uznali bariery architektoniczne (49%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (38%).

Czy na terenie miasta zamieszkują osoby chore psychicznie?

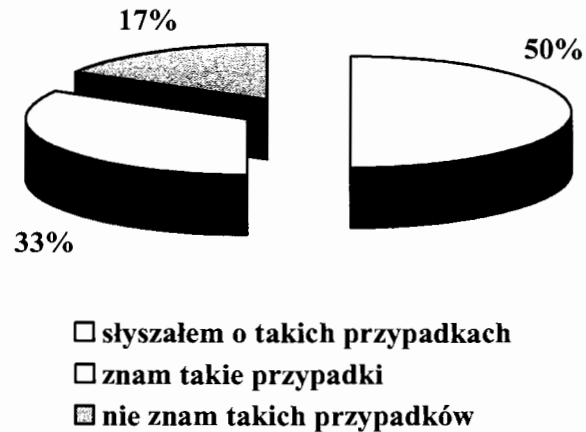

- tak, znam takie osoby
- słyszałem o takich osobach

Badania własne Centrum AV.

Zagadnienie osób chorych psychicznie zamieszkujących w mieście nie jest obce większości jego mieszkańcom – 83% ankietowanych stwierdziło, iż zna takie osoby, a kolejne 17% przyznało, iż o nich słyszało.

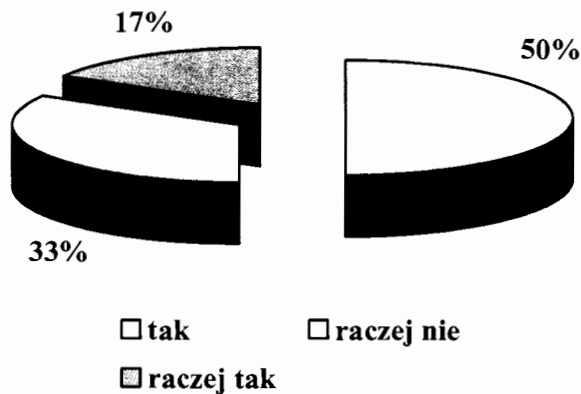
Czy w rodzinach istnieje zjawisko przemocy domowej?

Badania własne Centrum AV.

Podając kwestię zjawiska przemocy domowej, zdecydowana większość badanych (łącznie 83%) stwierdziła, iż słyszała bądź zna przypadki występowania tej patologii w mieście, co należy uznać za zjawisko niezwykle niepokojące. Odmiennego zdania było 17% respondentów.

Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Źródło wiedzy na temat stanu bezpieczeństwa w mieście

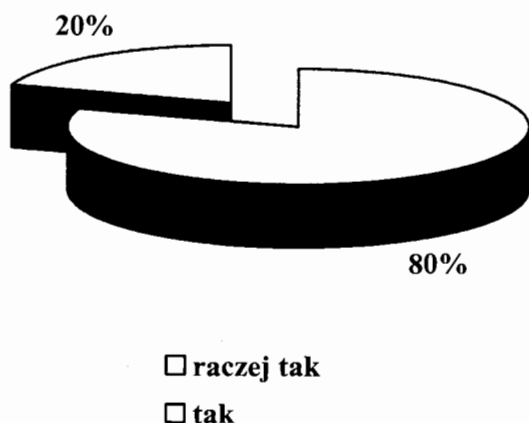

Badania własne Centrum AV.

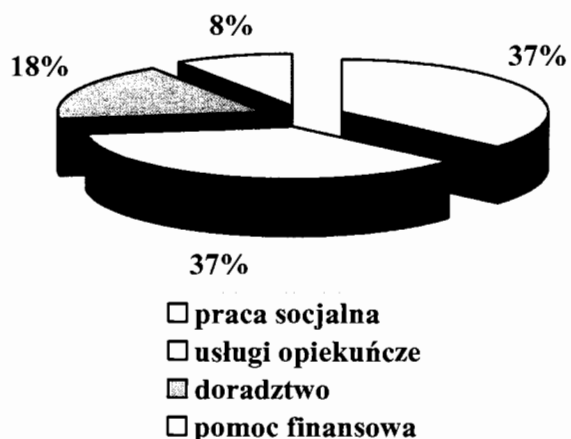
Jeśli chodzi o kwestię poczucia bezpieczeństwa w mieście, to większość ankietowanych (łącznie 67%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 33% respondentów,

którzy wśród głównych przyczyn takiego stanu rzeczy wymienili ograniczoną liczbę patroli policyjnych. Źródłem wiedzy respondentów na temat stanu bezpieczeństwa w środowisku lokalnym były przede wszystkim doświadczenia własne (67%).

Czy pomoc MOPS-u jest wystarczająca?

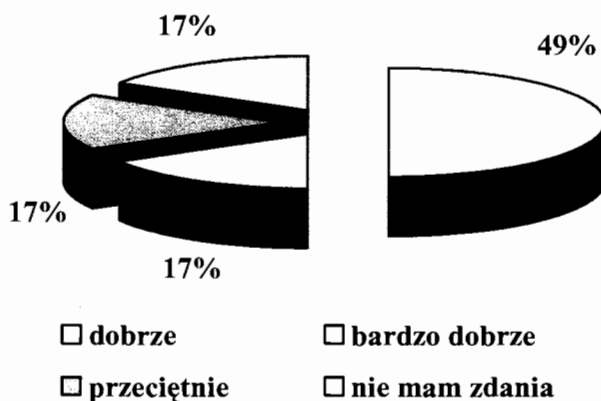

Jaką formę wsparcia powinien oferować MOPS?

Badania własne Centrum AV.

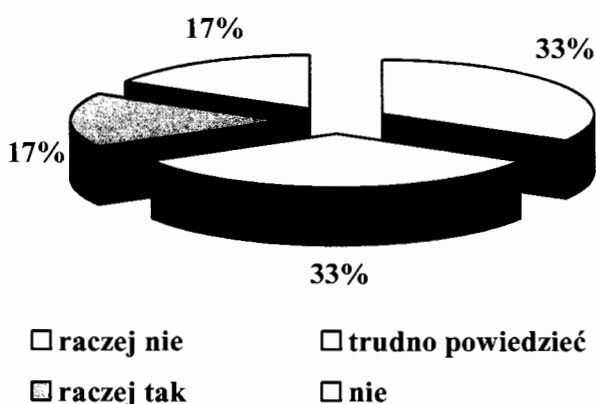
Ocena pracy pracowników socjalnych

Badania własne Centrum AV.

W kwestii oceny pomocy udzielanej przez MOPS, wszyscy ankietowani stwierdzili, iż jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Co do form wsparcia, jakie powinien oferować MOPS, badani najczęściej wskazywali na pracę socjalną, usługi opiekuńcze (po 37%) oraz doradztwo (18%). Jeśli natomiast chodzi o ocenę pracy pracowników socjalnych, większość badanych (66%) oceniła ją dobrze lub bardzo dobrze, 17% przeciętnie, a kolejne 17% osób nie miało zdania.

Czy oferta pomocy świadczonej przez organizacje pozarządowe zaspokaja potrzeby środowiska lokalnego?

Badania własne Centrum AV.

Oceniając adekwatność pomocy świadczonej przez organizacje pozarządowe w stosunku do potrzeb ludności miasta, łącznie połowa badanych miała negatywne opinie. Jednocześnie 17% ankietowanych było odmiennego zdania, a aż 33% osób nie potrafiło sprecyzować swojego stanowiska w tej sprawie.

2.10. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,
- istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia,
- występowanie bezrobocia długotrwałego wśród kobiet,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwanie,
- niepodnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwanie.

Szanse

- współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwanie bezrobotnych,
- przestrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy między władzami miasta a organizacjami pozarządowymi,
- wzrost mobilności geograficznej.

Zagrożenia

- rozwój zjawiska wykluczenia społecznego,
- brak powiązania programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacji,
- brak wzrostu mobilności zawodowej,
- występowanie zjawiska osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- dostateczna ilość środków finansowych,
- adekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery samorządowej a przedstawicielami sektora pozarządowego,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie przez samorząd działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny,
- dobre warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,
- zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- upowszechnianie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek, ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie.

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- szansa na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej,
- sprzyjająca udzielaniu pomocy społecznej dzieciom i młodzieży decentralizacja władzy,
- brak zjawiska rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych,
- istnienie stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Zagrożenia

- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- włączanie się społeczności lokalnej w działania pomocowe,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- nieodpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- nieodpowiednio przygotowana baza lokalowa,
- brak bazy leczenia odwykowego,
- deficyt miejsc pobytu dla ofiar przemocy,

- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi.

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- niemożność sprostanania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- dostateczny dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym,
- wystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się przez osoby starsze w organizacjach samopomocowych,
- poprawianie sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych.

Słabe strony

- brak określonego standardu usług dla osób starszych,
- niski poziom życia osób starszych,
- wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- brak w mieście małych form pomocy społecznej dla osób starszych,
- wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta,

- niemożność kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej,
- niekorzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- stabilna liczba osób samotnych,
- dostosowana do osób starszych infrastruktura,
- dokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych.

Zagrożenia

- brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- brak działań w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych,
- niski poziom koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- migracja ludzi młodych na inne tereny,
- występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy,
- upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych,
- dobry przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,
- dostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,
- dostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- funkcjonowanie w sferze niepełnosprawności organizacji pozarządowych, z którymi współpracują instytucje samorządowe.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,

- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- równomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- spadek liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- posiadanie wyspecjalizowanej kadry pracowników pomocy społecznej,
- brak przeciążenia pracowników socjalnych liczbą zadań,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną.

Słabe strony

- brak wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- utrudniony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Szanse

- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- nieodpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa w zakresie służb pomocy społecznej,
- niedobór wykwalifikowanej kadry w zakresie aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego i tworzenia projektów.

Inne mocne i słabe strony lokalnego systemu polityki społecznej

Mocne strony

Instytucjonalna i materialna baza usług w zakresie polityki społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- organizacje działające w obszarze pomocy społecznej: Społeczne Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski, Koło Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej, Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Diabetyków, Koło Związku Kombatantów Rzeczypospolitej, Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”,
- przedsiębiorcy – stali sponsorzy działający od lat na rzecz pomocy społecznej: piekarnia Stanisława Kryszczuka, piekarnia Andrzeja Kupczyka, Narzędziowiec, apteka,
- dobry przepływ informacji o problemach społecznych w mieście, obejmujący wszystkie zainteresowane instytucje.

Słabe strony

Skromna baza instytucjonalna:

- brak dziennego domu pobytu dla osób w podeszłym wieku,
- brak ośrodka wsparcia dla osób i rodzin niepełnosprawnych,
- brak mieszkania chronionego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- brak zintegrowanego zespołu interdyscyplinarnego do rozwiązywania problemów indywidualnych rodzin oraz do rozwiązywania konkretnych problemów, np. przemocy w rodzinie, nieprawidłowego wypełniania ról rodzicielskich.

2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie miasta lub obejmujące swym zasięgiem działania jego mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.11.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPRACIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom miasta. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNOWIE

ul. Kolejowa 9, 59-225 Chojnów.

1. Podmiot prowadzący:

Miasto Chojnów.

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w mieście, realizując zadania wynikające m.in. z ustaw o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych i postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i liczba klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców miasta, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

4. Kapitał ludzki:

Kadrę jednostki stanowią trzy osoby na stanowiskach kierowniczych, siedmiu pracowników socjalnych oraz dziewiętnastu innych pracowników.

5. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w MOPS-ie uczestniczy w różnych formach doszkalania i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia, warsztaty i kursy: szkolenie dla służb pracujących z niepełnosprawnym klientem, „Zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych”, „Kontrakt socjalny”, „Wypalenie zawodowe” oraz kurs języka migowego.

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ W CHOJNOWIE

ul. Kolejowa 9, 59-225 Chojnów.

1. Podmiot prowadzący:

Miasto Chojnów.

2. Co oferuje (zakres usług):

Warsztat jest placówką pobytu dziennego realizującą zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. W Warsztacie prowadzone są zajęcia dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie i ze sprzężonymi wadami fizycznymi powyżej 18 roku życia, która ukończyła formalny tok nauczania. Zajęcia trwają 7 godzin dziennie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i liczba klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, posiadających wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Liczba uczestników Warsztatu w 2006 roku – 25.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Utworzenie na terenie Chojnowa Zakładu Aktywności Zawodowej i Środowiskowego Domu Samopomocy, gdzie uczestnicy Warsztatu mogliby kontynuować proces rehabilitacji bądź uzyskać opiekę.

2.11.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie miasta Chojnów funkcjonuje 21 organizacji pozarządowych i są 2 parafie kościoła rzymskokatolickiego. Pomędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd miasta dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiedni akt prawa miejscowego, dotyczący współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Jest nim uchwalany corocznie przez Radę Miejską „Program współpracy Miasta Chojnów z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Skutkuje to możliwością podejmowania współpracy z ww. organizacjami w następujących formach:

- powierzenie wykonania zadań publicznych i udzielenie dotacji na finansowanie ich realizacji,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków,
- konsultowanie z uczestnikami programu, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy. Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Chojnów.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE MIASTA CHOJNÓW

Lp.	Nazwa i adres	Charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Spółeczne Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski, ul. Krasickiego 1, 59-225 Chojnów	Niesienie pomocy dzieciom specjalnej troski poprzez objęcie ich opieką i stworzenie im jak najkorzystniejszych warunków do pełnego rozwoju i uczestnictwa w życiu społecznym	Dzieci specjalnej troski i ich rodzice

2.	ZHP Chorągiew Dolnośląska, Hufiec w Chojnowie, pl. Zamkowy 1a, 59-225 Chojnów	Wychowanie młodego człowieka – wspieranie go we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru poprzez stawianie wyzwań	Dzieci i młodzież
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Koło Terenowe w Chojnowie, ul. Grodzka 1, 59-225 Chojnów	Reprezentowanie interesów członków Stowarzyszenia i osób chorych na cukrzycę, udzielanie różnorodnej pomocy diabetykom, integracja środowiska diabetyków	Diabetycy i ich rodziny
4.	Chojnowskie Towarzystwo Muzyczne im. O. Kolberga, pl. Zamkowy 2, 59-225 Chojnów	Krzewienie i rozwój kultury muzycznej na terenie Chojnowa, prowadzenie ogniska muzycznego	Dzieci i młodzież
5.	Polski Związek Wędkarski, Zarząd Okręgu w Legnicy, Koło w Chojnowie, ul. Złotoryjska 1, 59-225 Chojnów	Propagowanie wędkarstwa jako aktywnego sposobu na wypoczynek na łonie natury, rozwijanie zainteresowań z zakresu ochrony środowiska	Mieszkańcy miasta – miłośnicy wędkarstwa
6.	Chojnowskie Stowarzyszenie Przyjaciół Miast (Gmin) Partnerskich, ul. Małachowskiego 5, 59-225 Chojnów	Rozwijanie współpracy Chojnowa i miast partnerskich poprzez propagowanie międzynarodowych poglądów, tolerancji i porozumienia między narodami	Zainteresowani mieszkańcy miasta
7.	Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu, Koło Miejskie w Chojnowie, 59-225 Chojnów	Zrzeszanie inwalidów narządu ruchu dla poprawy warunków ich życia, kształtowanie partnerskich postaw między społecznością ludzi pełnosprawnych i inwalidów	Osoby niepełnosprawne ruchowo
8.	Związek Nauczycielstwa Polskiego, Oddział w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
9.	Związek Sybiraków, Koło w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
10.	Związek Kombatantów RP i BWP, Koło Miejskie w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
11.	Polski Związek Niewidomych, Koło w Chojnowie, 59-225 Chojnów		

12.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
13.	Stowarzyszenie Kupców i Rzemieślników Chojnowskich, 59-225 Chojnów		
14.	Polski Klub Ekologiczny, Miejsko-Gminne Koło w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
15.	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”, 59-225 Chojnów		
16.	Koło Wędkarskie „Chojnów Miasto”, 59-225 Chojnów		
17.	Koło Wędkarskie „Skora”, 59-225 Chojnów		
18.	Koło Wędkarskie „Dolzamet”, 59-225 Chojnów		
19.	Koło Łowieckie „Sokół” w Chojnowie, 59-225 Chojnów		
20.	Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych, Oddział Chojnów, 59-225 Chojnów		
21.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej, Koło w Chojnowie, 59-225 Chojnów		

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie miasta Chojnów korzystał z szeregu możliwości pozyskania informacji od jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, korzystano ze źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

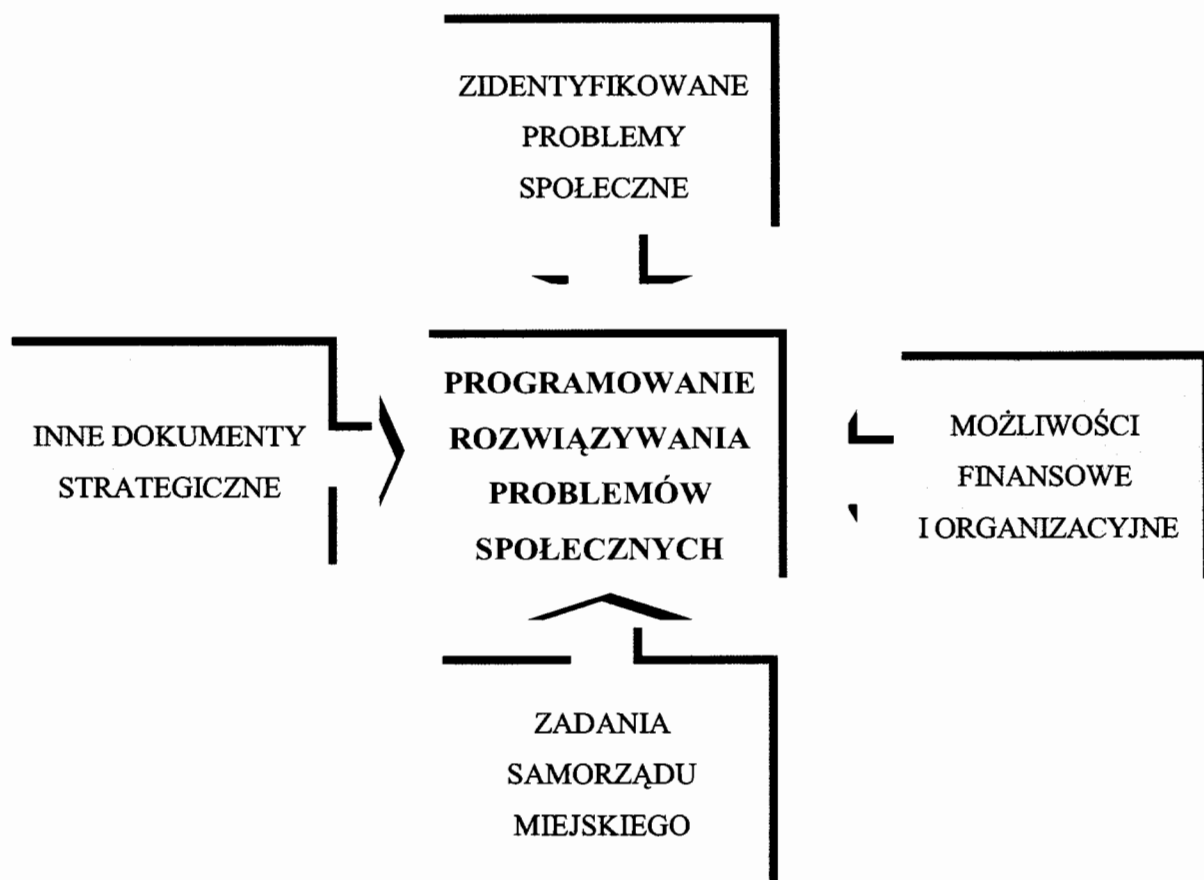
Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zespół przygotowujący dokument uznał, że obszarami problemowymi, dla których należy zaprogramować działania, są kwestie dotyczące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, a wśród nich grupy najbardziej narażone na marginalizację, tj. osoby bezrobotne, ubogie, starsze, niepełnosprawne i bezdomnie. Równie ważna jest rodzina, którą należy wzmocnić tak, aby w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne, takie jak np. bezrobocie czy też czynniki wewnętrzne, powodujące rozpad pożycia, np. problem alkoholowy. W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływa również kondycja i działalność organizacji pozarządowych. Dlatego też należy rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej, nie sposób nie dostrzec w dokumencie programowym powyższych kwestii i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju. W dalszej części niniejszego dokumentu zaprezentowano najważniejsze dla miasta Chojnów kwestie problemowe, których rozwiązywanie powinno być przedmiotem szczególnej troski ze strony instytucji miejskich i ich społecznych partnerów.

Poniższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

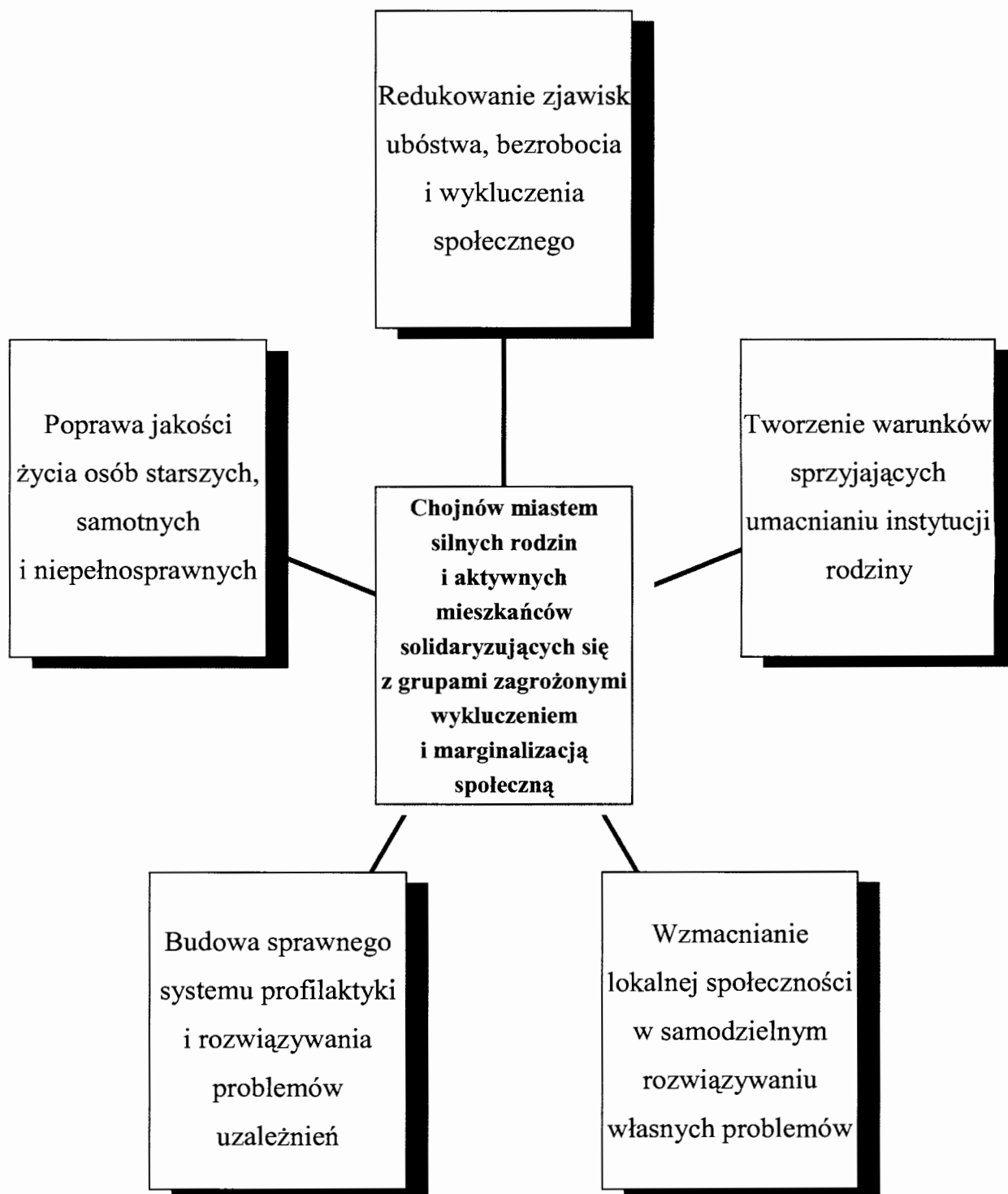
W tej części dokumentu przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**Chojnów miastem silnych rodzin
i aktywnych mieszkańców solidaryzujących się
z grupami zagrożonymi wykluczeniem
i marginalizacją społeczną**

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Problem:

Bezrobocie i ubóstwo stwarzają zagrożenie dla poprawnie funkcjonującej wspólnoty lokalnej, przyczyniając się do rozwoju patologii społecznych, m.in. przestępczości.

Cel strategiczny 1.

Redukowanie zjawisk bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym szczególnie bezrobotnych długotrwale i kobiet.
2. Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i marginalizowanych.
3. Działania łagodzące, profilaktyczne i zapobiegające w stosunku do grup znajdujących się na pograniczu minimum socjalnego.
4. Zapobieganie rozwojowi patologii społecznych.
5. Pomoc osobom bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-5:

1. Zmniejszanie skutków bezrobocia i ubóstwa poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Rozwijanie stałej współpracy jednostek Urzędu Miejskiego i Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie miasta, obejmującej m.in. upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach i kursach umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych (ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 45 lat), organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego, prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych, promowanie klubów pracy.
3. Objęcie pracą socjalną osób marginalizowanych, w tym bezrobotnych, aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności

- należy dążyć do udzielenia im wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa i zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
4. Systematyczne doszktałanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów w pracy socjalnej – kontraktu socjalnego.
 5. Zapewnienie najuboższej ludności miasta jednego gorącego posiłku dziennie.
 6. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, m.in. w zakresie utworzenia na terenie miasta Centrum Integracji Społecznej.
 7. Prowadzenie w środowisku lokalnym akcji charytatywnych na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami bezrobocia i ubóstwa.
 8. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej.
 9. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
 10. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
 11. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych m.in. poprzez: pracę socjalną (polegającą m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań), udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe), tworzenie mieszkań socjalnych, oraz opracowywanie i realizowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta stwarza konieczność zapewnienia im w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających. Wraz ze starzeniem się lokalnej społeczności zwiększa się również liczba osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2.

Poprawa jakości życia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym.
2. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.
4. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-4:

1. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w środowisku zamieszkania.
2. Praca socjalna. Podejmowanie przez pracowników socjalnych działań mających na celu głównie ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, w tym zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień na świadczenie usług, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, a także rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących opieki, tworzenie grup samopomocowych, prowadzenie współpracy z Powiatowym

Centrum Pomocy Rodzinie w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym skorzystania z przysługujących im uprawnień, np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

3. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.
4. Podjęcie działań w kierunku organizacji na terenie miasta klubu seniora w oparciu o tradycje wspólnoty sąsiedzkiej, ewentualnie, w sprzyjających okolicznościach, utworzenie Dziennego Domu Pobytu.
5. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych.
6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie miasta mieszkania chronionego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Rozszerzanie oferty funkcjonującego na terenie miasta Warsztatu Terapii Zajęciowej.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
 - likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
 - aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
9. Rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, na rzecz opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku z tym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy rozszerzyć ofertę spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 3.

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Cele operacyjne:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3:

1. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
2. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
3. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
4. Zwiększenie dostępu opieki przedszkolnej.
5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich poprzez: organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży odpowiedniej do pory roku i wyposażenia w artykuły szkolne, organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
6. Zapewnienie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.

7. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
8. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach.
9. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
10. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
11. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
12. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, wycieczki), rozbudowę infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz zwiększenie dostępu do obiektów sportowych, m.in. poprzez budowę nowych obiektów sportowych, w tym budowę basenu.
13. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
14. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.
15. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
16. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej i szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Uzależnienie, przede wszystkim od alkoholu, jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny 4.

Budowa sprawnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cele operacyjne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-4:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
3. Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży) odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek – m.in. organizowanie pogadarek ze specjalistami.
6. Prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych.

7. Budowa międzyinstytucjonalnych koalicji służących rozwiązywaniu kwestii uzależnień.
8. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia – tworzenie grup wsparcia.
9. Opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii.
10. Opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej i szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.

Cel strategiczny 5.

Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów

Cele operacyjne:

1. Inicjowanie integracji społeczności lokalnej.
2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnej.
3. Rozszerzanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Systematyczne wzmacnianie kadr Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dokształcanie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom miasta, m.in. poprzez Internet, rozpowszechnianie ulotek, plakatów itp.
4. Propagowanie idei samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej – upowszechnianie pozytywnych skutków działań obywatelskich.
5. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w mieście w jak najszerszym zakresie przez organizacje społeczne, kościół katolicki i inne kościoły, związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.
6. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji

pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.

7. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już działających na terenie miasta poprzez systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, regularne spotkania oraz wymianę doświadczeń.
8. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu miejskiego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej i szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca burmistrza, kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez burmistrza.

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

3.3.2. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł

korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

- W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1.000 osób,
 - saldo migracji na 1.000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
 - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
 - liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Dodajmy, że istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,

- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców miasta oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiąganych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

3.3.3. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które

Rada Miejska rocznie będzie przeznaczala na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty MOPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

- **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądaných cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.4. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW

Prezentowane projekty powstały w trakcie prac nad dokumentem strategicznym i przedstawiamy je na zasadzie „banku pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy projektów pozyskają na nie środki finansowe. Należy dodać, że zaproszenie do budowania projektów przekazano organizacjom pozarządowym i instytucjom miasta działającym w obszarze polityki społecznej.

Projekt 1

**Dzienny Dom Pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Dom Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Mieszkanie chronione**

WNOSKODAWCA PROJEKTU

Spółeczne Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski,
ul. Krasickiego 1, 59-225 Chojnów, tel. (076) 818 82 18.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

Stowarzyszenie prowadzi działalność samopomocową, kulturalno-oświatową, świadczy pomoc w zakresie doradztwa i rehabilitacji.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Miasto Chojnów.

CEL PROJEKTU

Utrzymanie osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku lokalnym.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie całodobowej opieki osobom, które z powodu niepełnosprawności, choroby, nie są w stanie samodzielnie funkcjonować na co dzień.
2. Zapewnienie ww. osobom częściowej opieki w Domu Dziennego Pobytu.
3. Utworzenie mieszkania chronionego.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Osoby niepełnosprawne i chore oraz ich rodziny.

ZAKRES PROJEKTU

1. Pozyskanie lokalu lub budowa nowego.
2. Adaptacja.
3. Wnioskowanie o środki finansowe.
4. Zatrudnienie kadry.
5. Rekrutacja podopiecznych.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Społeczne Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- samorząd lokalny,
- sponsorzy.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Środki finansowe na realizację zadań zleconych oraz pozyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

- lokal składający się z 10 pokoi,
- zasoby ludzkie – 2 osoby.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Od czterech do pięciu lat.

Projekt 2

Aktywna polityka rynku pracy

WNOSKODAWCA PROJEKTU

Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”, 59-225 Chojnów.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Miasto Chojnów.

CEL PROJEKTU

Pozyskanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

BENEFICJENCI PROJEKTU

- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej, Koło w Chojnowie.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Środki wewnętrzne i zewnętrzne.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Lata 2007-2010.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- *Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,*
- *Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,*
- *Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.